

7 ČESKÝ BRATR

Evangelický měsíčník | ročník 87/2011 | cena 25 Kč | roční předplatné 290 Kč

Krise středního věku

Je nutné od počátku vztahu partnerovi jednoznačně říct, co od něho očekáváme. Nespolehejme se na jeho intuici, šestý smysl či telepatické schopnosti. Zároveň bychom měli umět korigovat své nároky a tím předcházet deziluzi. Je třeba počítat s tím, že do normálního vztahu krize a zklamání patří.

Manželská krize, Václav Stávek | 10

Rozhovor s Irenou Škeříkovou o životních krizích a zakotvení v Bohu	7
Jak neuhnout před tématem rozvodu	13
Pomoc v krizi – zpověď	16
Stížný list	30
Diakonie: SOS centrum	33

*1. zasedání 33. synodu Českobratrské církve evangelické
zahájily slavnostní bohoslužby s večeří Páně v kostele
Panny Marie v Emauzích. Praha, 19. května 2011
foto: Daniela Ženatá*

ÚVODNÍK

3 Krize – D. Ženatá

ZACHOVÁNÍ ODKAZU PAMÁTEK REFORMACE

4 Dvojče s muškáty za okny. Sborový dům
v Hronově – M. Čejková

BIBLICKÁ ÚVAHA

5 Apoštolův výhled na smrt – P. Pokorný

TÉMA

7 Zakotvení v Pánu Bohu.

Rozhovor s I. Škeříkovou – D. Ženatá

10 Manželská krize – V. Stávek

11 Hořel jsem, až jsem vyhořel – D. Heczko

13 Lítost v nás – J. Mamula

14 Farář jako pomoc a útočiště – DaZ

16 Zpověď – M. P. Lukášek

OTÁZKA NA TĚLO

17 Uvítali byste v naší církvi institut zpovědi?

CÍRKEV ŽIJE

23 Romové na synodu – G. Fraňková Malinová

25 Hebe Kohlbrügge – D. Ženatá

26 Evangelická rekreační střediska:

ano, nebo ne? – J. Kirschner

27 Jsme tady a jsme fajn lidi! – R. Mazur

28 Konfirmace a dost! – Otmar

29 Farář Š. M. Pavlinec devadesátiletý – B. Hájek

EKUMENA ŽIJE

30 Stížný list proti upálení Mistra Jana

Husa z roku 1415 – D. Ženatá

31 Faksimile Stížného listu – DaZ

32 Noc otevřených kostelů v „Domově na zámku“
v Myslibořicích – H. Najbrtová

DIAKONIE PRO ŽIVOT

33 „Save Our Souls“ centrum – J. Plíšková

Diakonie na německém Kirchentagu – ph/vk

PROKŘIKNI A ZPÍVEJ

36 Marnost, světská marnost – L. Moravetz

STOPY CÍRKEVNÍHO ROKU

38 Láska k pravdě – R. Špačková

SLOVO

39 Ach ta sekularizace – J. Hoblík

40 Dvakrát dvě je pět – O. Macek

41 Překonat strach – L. Ridzoňová

42 Bible se zajímá spíš o pradějiny než o pravěk
– J. Hoblík

ÚVODNÍK

Krize

Valí se na nás. Ve sdělovacích prostředcích jsou skloňovány ve všech pádech. Nejčastěji slyšíme a čteme o ekonomické krizi. Ta se nás všech dotýká. Útlum výroby, druhotná platební neschopnost, krachy firem, propouštění z práce. Když ekonomika pokulhává, stát nemá dost peněz na zaplacení učitelů či zdravotníků. Spirála se kroutí dolů a my po ní sjíždíme jako po tobogánu.

Krize patří neodmyslitelně k lidskému životu. Ve středním věku jako by však krizí přibývalo. Krize manželství. Profesní krize a nebezpečí vyhoření. Krize zdravotní spojené s tím, jak se s nemocemi vyrovnat. Krize hodnot. Nestačí popsat, co nás do krize dovedlo, nebo čím byly způsobeny, zajímá nás, jak z nich ven. Překonat krizi znamená se s ní poprat, rozebrat příčiny a řešit ji. Někdy na ni nestačíme vlastními silami a musíme vyhledat odbornou pomoc.

Co nás nezabije, to nás posílí – říkáme často. Imunita se musí budovat. Tělo si samo vytváří protilátky proti infekcím, aby bacily tělo znovu neskolily. To platí o nemocech těla, stejně jako o nemocech duše. Krize jsou pramenem podnětů pro náš další duševní a duchovní vývoj, jsou to překážky, které musíme překonat, abychom se na cestě životem posunuli dál. O tom se dočteme něco více v tomto čísle. Odborník na manželské krize se s námi podělí o své zkušenosti v této oblasti i o své názory na řešení krizí všeobecně. Dočteme se také o vyhoření faráře a o zdoluhavém hledání nové motivace. V rozhovoru se dozvíme o hledání východisek z nejedné životní krize.

Platí při řešení životních krizí něco za něco? Mám potíž, spolknou pilulku a potíž bude odstraněna? U duševních a duchovních krizí jistě ne. Tam, kde se počítá s Pánem Bohem, však existuje naděje. Nadhled, se kterým se můžeme podívat na své krize. Pomoc sester, bratří, odborníků nebo faráře, o niž můžeme požádat. Opuštění a naděje, nová motivace, kterou můžeme přijmout.

A když se už nějaká krize do našich životů vloudí, necht' z ní vyjdeme posílení!

To přeje všem čtenářům spolu s inspirativním čtením

Daniela Ženatá

Dvojče s muškáty za okny

Sborový dům v Hronově

**dědictví
reformace**

Rodné město spisovatele Aloise Jiráska, Hronov, leží na okraji Broumovského výběžku nedaleko Náchoda, v kraji bohatém na historii a plném přírodních krás. Z historických památek města stojí za zmínku římskokatolický kostel Všech svatých, původně gotický, připomínaný již v roce 1359, který byl v 18. století barokně přestavěn. Nedaleko stojí rázovitá dřevěná zvonice, která pochází z roku 1610. S úctou k Aloisu Jiráskovi je zachováván jeho rodný domek, roubená stavba z 18. století, jež je dnes součástí Jiráskova muzea. Na náměstí stojí Jiráskovo divadlo, dílo architekta Jindřicha Freiwalda, hronovského rodáka, postavené v roce 1930 v neoklasicistním stylu. Od roku 1931 se zde každým rokem koná známý divadelní festival Jiráskův Hronov.

I když historie vypovídá o evangelické minulosti zdejšího kraje, po vyhlášení tolerančního patentu v roce 1781 se na Hronovsku k víře otců mnoho lidí nepřihlásilo. Teprve později vytvořili reformovaní evangelíci kazatelskou stanici sboru v Klášteře nad Dědinou. Myšlenky na stavbu vlastní modlitebny se uskutečnily v sedmdesátých letech 19. století. V roce 1876 byl v místě pod vrchem Chocholoušem otevřen novorománský sborový dům. Je zajímavé, že k jeho výstavbě byly použity plány na stavbu sborového domu německé luterské církve v Růžové u Děčína (téměř pobořená budova je smutnou ukázkou dodnes nevyjasněných majetkových vztahů).

Farní sbor v Hronově byl ustaven v roce 1885; později byla k hlavní budově připojena přístavba, která dnes slouží jako zimní modlitebna. Vlastní bohoslužebnou síň najdeme v prvním patře hlavní budovy. Je světlá, prostorná, s pěknými lavicemi. V popředí stojí stůl Páně a kazatelna, nad níž visí prostý kříž. Na okenních parapetech svítí červené muškáty. Téměř celou zadní stěnu modlitebny vyplňují varhany, cenný nástroj postavený v roce 1955 podle návrhu profesora

Reinbergra. Pečlivě udržovaná budova, zasazená v pěkném okolí, slouží svému sboru již 135 let.

V druhé polovině 19. století vznikla také kazatelská stanice v malé vesničce Tis. Tamější evangelíci zakoupili venkovskou chalupu, aby se měli kde scházet. Kazatelská stanice patří

k hronovskému sboru. Stará budova byla v roce 1939 nákladně přestavěna a od té doby slouží nejen k bohoslužebným shromážděním, ale také k oblíbené rekreaci. Celé generace dětí i dospělých vzpomínají na pobyty ve zdejším krásném prostředí.

K bývalé kazatelské stanici hronovského sboru v Rokytníku se váže příběh o zvonu. O tom zase někdy příště.

Mahulena Čejková

Apoštolův výhled na smrt

Unavený padesátník Pavel, nemocný a ve vězení

„**T**oužím odejít a být s Kristem,“ píše Pavel z Tarsu, náš apoštol Pavel, v jednom ze svých posledních dopisů – epištola Filipským (1,23). To je rozdíl proti jeho prvnímu dochovanému listu – 1. Tesalonickým, kde předpokládal, že se dočká druhého příchodu Krista a království Božího (1Te 4,15). Nový věk nepřišel krátce po velikonočních událostech, jak původně čekal, a apoštol si uvědomil, že to, co bylo předmětem radostné zvěsti (evangelia), není přímou předehrou dobrého vyústění lidských dějin, ale spíše jeho zárukou. Byl unaven a již před několika lety překročil padesátku, která byla tehdy pro většinu lidí stářím. Navíc nebyl zdrav a byl ve vězení. Trochu mu rozumíme, že si přál zemřít. Věděl, že by nešel do nicoty, ale do nového společenství s Kristem. Někdy křesťané mají podobné přání, i když nejsou nemocní a nesedí ve vězení. Je dobré mít zázemí a domov, s nímž nás spojuje víra.

Ale pozor! To, co jsme slyšeli hned na začátku, je jen první možnost, kterou má apoštol před očima. Zdá se mu dokonce, že by to mohla být ta lepší možnost, ale není to možnost jediná: „táhne mne to na obě strany“ a „zůstat v tomto těle je zase potřebnější pro vás“ (v. 23–24). V celém dopise to zdůvodňuje odkazem na hymnus o Ježíši Kristu (2,6–11), který opustil „nebe“, aby byl s lidmi. Proto i Pavlovi jde o konkrétní společenství Kristových svědků navzájem a o jejich působení v okolním světě: „každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu“ (2,4). To platí i o vztahu křesťana k celé okolní společnosti. Pavel vysvětluje adresátům, že kdo věří Bohu, ten ze společnosti neutíká ani ji nesoudí, ale tím, o co usiluje, naplňuje to, po čem lidé touží: „přemýšlejte o tom, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu“ (4,8).

Na takový pohled na svět nejsme moc zvyklí, ale od apoštola to musíme brát vážně. Z citovaného hymnu odvozuje, že to není marné úsilí,

protože Kristus to uplatnil ve svém životě. I když na to doplatil, poznávají křesťané, že se k němu přiznal Bůh. Vědomí, že Pán je blízko, je základem dobrého křesťanského života (4,4–5). Zájemí u Boha („máme občanství v nebesích“ – 3,20) neoslabuje, ale naopak motivuje smysluplný život na světě.

Proto apoštol pracuje na svém životním projektu, i když perspektiva smrti mu je bližší než mnoha jiným: „Mám-li žít v tomto těle, získám tím možnost další práce“ (1,22). Plánuje práci pro případ, že svůj proces vyhraje a bude natolik zdrav, aby pracovat mohl. Bere si toho na sebe hodně, ale není nešťastný. Získává tím i nečekanou radost a dobré přátele, jako byl Epafrodités.

Adresátům dává radu, jak skutečné radosti a pokoje srdce i mysli dojít (4,4–7). To je cenný model pro lidský život („Bratří, napodobujte mne“ – v. 3,17), který se již kloní ke svému konci či vlastně cíli. To, že Pavlova práce bylo především šíření evangelia, jeho příkladnost i pro jiné lidské práce nesnižuje. Z hlediska životního rozvrhu to byla práce se všemi starostmi, potřebou finančního zajištění a budováním vztahů se spolupracovníky (smíření Euodie a Syntyché – 4,2).

My, lidé dnešní bohaté spotřební společnosti, si z toho můžeme odvodit dva vedlejší, jakoby mimochodem sdělené poznatky. Za prvé tato epištola rozbíjí představy kritiků náboženství z 19. a 20. století, podle nichž je víra únikem ze světa do iluzorního světa posmrtného. Právě víra vedla Pavla k tomu, že v kritické chvíli odmítl možnost předčasného odchodu ze světa. – Za druhé poznáváme, že skutečné štěstí je spojeno s námahou a kázní, zatímco je velmi pohodlné žít život neuspokojený a nešťastný.

Petr Pokorný

TÉMA – Krize středního věku

foto: Jindřich Štreit, Křížov 1983

V ložnici

Schouleni napříč,
s cigaretou
a s větou v tichu.

Ustláno.

Nic víc.

Spí tu?

Miloš Vavrečka

Zakotvení v Pánu Bohu

Propletené zpěvem, černým humorem a pocitem odpovědnosti

Irena Škeříková (nar. 1958) pochází z farářské rodiny, vyrostla na Vsetíně. Po studiích teologie byla farářkou ve Škvorci, v Uhříněvsi, v Praze 4-Nuslích. Nyní zůstává v Praze-Nuslích na poloviční úvazek a na druhý půlúvazek působí jako spirituálka na Střední odborné škole sociální Evangelické akademie v Praze-Spořilově. Je rozvedená, má dva dospělé syny a dorůstající dceru. Přes všechny životní těžkosti z ní vyzařuje vnitřní klid.

Vyrůstala jsi ve farářské rodině.

Jaké bylo tvé dětství?

Na dětství mám báječné vzpomínky. Možná si to, jak stárnu, trochu přikrašluju. Na Vsetíně jsou dva kostely a dvě fary vedle sebe. Na sousední faře bylo pět dětí, my jsme byli doma čtyři. Starší sourozenci se kamarádili, chodili do mládeže a my mladší jsme spolu taky kamarádili. Chodili jsme ven, hráli na schovku, zdá se mi, že jsme takto v partě trávili spoustu času. U fary byla velká zahrada a museli jsme pomáhat hrabat a sušit seno, chodit na trávu a tak. Měli jsme králíky a slepice. Na podzim jsme sbírali jabka – to jsem úplně nesnášela. Byl z nich výborný mošt, takže to zas tak špatné nebylo! Žili jsme trochu jako na vesnici, měli jsme také psa a kočku. Naučila jsem se spoustu věcí a vidím na svých dětech, že jim dnes něco takového chybí.

Maminka byla taková renesanční bytost. Hrála na klavír a četla básně, znala přírodu a přitom byla praktická. V neděli odpoledne nás vždycky vytáhla někam do lesa, na Vsetíně to bylo kousek. Za kostelem hřbitov a pak už les. Nechodila jsem moc ráda, protože jsem byla líná, jako všechny děti, ale teď vidím, jak to bylo úžasné. To mi tady v Praze chybí. Maminka mi se svým poetickým pohledem na život vždycky při mých narozeninách vyprávěla, že když jsem se narodila, zazpíval na parapetu nemocničního okna ptáček. Říkala, že když přišly na svět mé sestry, že byla bouřka. Ony jsou takové rázné dámy a já zpívám.

S tatínkem se o všechnu práci dělili. Odtud mám, že je to tak normální. Tatínek často vařil i myl nádobí. Ráno vstával první, šel pro čerstvé mléko a chleba, udělal snídani a svačiny, pak budil nás děti, a když jsme šli do školy, maminka teprve vstávala. Ne, že by byla maminka nějaká květinka, ona zase večer žehlila, do noci šila nebo něco dělala. Myslím, že v manželství by to tak mělo být. Že manželé jsou partneři a mají se o všechno dělit. S tím jsem ale v české společnosti mnohokrát narazila. Dost se mnou zamávalo, že rodiče zemřeli šest týdnů po sobě. Ostatní moji sourozenci už měli své rodiny, ale já byla ještě svobodná, čerstvě na svém prvním sboru. Přepadl mě pocit, že musím od nynějška všechno vzít do vlastních rukou.

Po studiu teologie jsi nastoupila na sbor a pak založila vlastní rodinu. Jak to bylo?

Hned po škole jsem nastoupila do Škvorce. To byl sbor na vymření, administroval se z Prahy-Jarova. Dostala jsem tehdy pro Škvorec státní souhlas, protože to podle úředníků bylo místo zcela neperspektivní a čekali, že mě to převálcuje. Já jsem stála o místo blízko Prahy, protože jsem ještě dostudovala zpěv na Lidové konzervatoři. Na místo vikářky v jednom z pražských sborů ani na seniorátní vikářku bych nedostala státní souhlas, jak jsem se dozvěděla až mnohem později. Ve Škvorci jsem nakonec byla devět let.

Seznámila jsem se se svým mužem a jeho rodiče nám pak jezdili pomáhat opravovat faru až z jižní Moravy. Narodili se tam rok po sobě oba kluci a žili jsme tam venkovským způsobem života. Měli jsme ovce, slepice, zeleninovou zahradu. Myslím, že snad mé působení pomohlo ten sbor zachránit. Dnes je administrován opět z Prahy-Jarova, konají se pravidelně bohoslužby a schází se tam deset až patnáct lidí. Vidím v tom dílo Ducha svatého. Ne že by tam najednou bylo sto lidí, ale žije to tam. Opravili kostel, na faře bydlí evangelická rodina, biblické hodiny bývají u nich doma a bohoslužby v kostele. Konec normalizace tedy sbor přežil docela dobře. Byla ►

jsem tam do roku 1992. Hodně jsem se taky věnovala rodinám, které původně nebyly z církve, ale chtěly, aby jejich děti chodily na biblické hodiny. Jeden rok jsem takto učila osm šikovných holčiček, hodně jsme zpívaly, malovaly. Na to moc ráda vzpomínám.

Jak došlo k tomu, že se tvé manželství dostalo do krize a nakonec se rozpadlo?

Naše manželství byla krize od začátku. Brzy jsem si uvědomila, že to bude hodně těžké. Můj muž byl povahou hipík, zajímal se o filozofii a hudbu, střídal se to se stavy, kdy mu bylo všechno jedno. Možná se na tom podepsala jeho rodina, která z něho chtěla mít stavaře či architekta, a tatínek byl velice přísný. Hodně ho dusil. Začalo to už tím, že ho přeučil z leváka na praváka. Takto částečně zlomen můj muž pak celý život revoltoval. Já jsem měla podobné sklony, lehký a volný způsob života mi byl sympatický. Když se pak ale narodily děti, tak to už prostě nešlo, aby člověk ponocoval, poslouchal muziku s přáteli a podobně a ráno nastoupil na každodenní směnu.

Krize přišly. A bylo jich několik. Snažila jsem se to ustát, protože pro mě byl rozvod nepředstavitelný. Byla jsem rozhodnutá, že to za každou cenu zvládnou. Jenomže postupně jsem se dostala do naprosté fyzické i psychické vyčerpanosti, až jsem se zhroutila. Vyhledala jsem pak terapii a lékařka to se mnou řešila, pak napsala antidepressiva. Snažili jsme se s mým mužem docházet do manželské poradny. Já jsem byla postupně ze všeho tak vyšťavená, že jsem pro náš vztah neměla už žádnou naději. Několikrát slíbil, že to bude lepší, a přitom to časem spadlo zase zpátky k úletům s kamarády a alkoholem.

Po několika týdnech terapie jsem se vnitřně uklidnila a naprosto racionálně jsem sedla a sepsala si na kus papíru, co mi manželství přináší a co nepřináší. Uvědomila jsem si, že aby děti mohly zdárně vyrůst, musím být já v pohodě. A rozhodla jsem se, že to ukončím. Stále jsem chodila na terapii, protože jsem z toho měla hrozný výčitky svědomí. Léčila jsem se vlastně z toho, že jsem udělala něco, co bylo proti mému přesvědčení. Při jednom sezení v čekárně se mi dostal do ruky leták *Co to znamená žít s alkoholikem* a po přečtení mi došlo, že mnohé body sedí na mého bývalého muže. Dozvěděla jsem se, že alkohol způsobuje, že člověk žije jakoby

ve trojici. Že strýzlivý alkoholik a alkoholik pod vlivem jsou dvě naprosto jiné osoby. Pomohlo mi to se s rozvodem konečně smířit.

Nebyla to jediná krize, která na tebe dolehla.

Jak to je dlouho, cos poprvé onemocněla?

To už je sedm let.

Jak s člověkem zamává, když vážně onemocní?

Mám špatnou rodinnou anamnézu. Oba rodiče zemřeli na rakovinu. Když jsem se tuto diagnózu dozvěděla já, popadla mě taková ta panika že umřu, ale jen na několik minut. Pak se nastartovalo jakési jiné životní nastavení. Že to nevzdám, že se budu snažit normálně fungovat, že se budu léčit a vzdorovat. Že prioritou budou děti a sbor. Když jsem onemocněla v roce 2004, bylo to těžší než teď. Chemoterapie byly hůře snesitelné, dnes je medicína zase už dál. Lidé ze sboru se moc hezky ke mně chovali, vozili mě na chemoterapie a šetřili mě, co to šlo. Děti byly ještě malé a pomoc ze strany sboru byla úžasná.

Během nemoci jsem si taky ověřila, že to, co jsem předtím kázala, nebylo úplně mimo. Z toho má obavu asi každý farář, aby říkal věci pro lidi podstatné, ne jenom nějaké foukání na dušičku. Pod úhlem nemoci jsem si uvědomila, že co z kazatelny znělo, bylo to podstatné. Hrozba smrti to prověřila. I členové sboru mi říkali, že moje kázání pro ně měla najednou jinou váhu.

Teď, když se nemoc objevila podruhé, snáším ji snad ještě lépe. Pod úhlem smrtelnosti si člověk udělá pořádek v tom, co je a co není důležité. Každý může do druhého dne nebýt, co když ho porazí tramvaj? S rakovinou jsi v takovém stavu každý den. Když se ráno vzbudíš, říkáš si fajn, mám další den! A děláš opravdu jen to podstatné. Neřešíš kraviny, jako je hromada novin u postele.

Kam může jít farář pro útěchu či na poradu – s těžkostmi v osobním životě, v práci, v nemoci?

Nejčastěji za farářem, kolegyní farářkou, které důvěřuji. S tou to probereme. Mám dost přátel, kteří mě vždy vyslechnou, a i když nedojde přímo na radu nebo pomoc, naslouchají.

Poslední rok a půl se účastním supervizních kurzů a musím říct, že to je vynikající věc. Všechny tyto záležitosti jsou pro faráře řešitelné právě skrze supervizi. Člověk tam může přinést a řešit konflikt ve sboru, ve staršovstvu, problémy s přáteli i se svými dětmi. Lidé patřičně vzdělání

zde člověka podrží, poradí, nic není tabu. To farářům dříve chybělo. Starší generace farářů se na supervizi dívá někdy trochu skepticky, ale mladší už to berou za normální věc. Já dnes vidím, že kdybych mohla mít supervizi už dřív, na svém prvním sboru bych možná neudělala některé chyby, které jsem udělala. Třeba by mi už dříve někdo řekl, ať se tak naivně neotvírám druhým lidem, ať počkám a dávám si víc pozor.

Co tě trápí jako spirituálku na Střední odborné škole sociální?

Štve mě, že církev stále posluhuje režimu. Kdysi komunistickému, nyní neviditelné ruce trhu. Církev mnoho věcí řeší přes peníze. Máme na to, nebo ne? Nejen supervizi, ale například i otázku spirituálů na církevních školách. Jsou to zaměstnanci povšechného sboru. A stále je cítit tlak na to, nezřizovat další místa, protože to stojí peníze. Kde jinde je vhodnější půda pro nenásilnou misi než mezi středoškoláky? Na školách Evangelické akademie působíme mezi studenty, kteří jsou z devadesáti procent nevěřící. Když po čtyřech letech ze školy vycházejí, mají pozitivní zkušenost s církví! Často později cestu do církve najdou, jedno zda do katolické, do naší nebo jiné. Prostě to nasměrování získají. A tady je podle mne úplně vedle zvažovat, jestli se to

vyplatí, jestli na to má církev dát peníze. Samozřejmě že ano! Tady dělá Českobratrská církev evangelická misi, po které z druhé strany stále volá! Myslím, že zde platí Ježíšovo slovo z kázání na hoře: „Nepečujte...!“

Co ti v těžkostech, kterým jsi ve svém životě vystavena, nejvíc pomáhá?

Co mám k tomu říct? Miloš Rejchrt, když se dozvěděl o další pohromě v mém životě, řekl: „Ty jsi jako ta nákladní Tatra, na kterou Hospodin nakládá čím dál tím víc.“ Co mi pomáhá: někdy v osmnácti jsem na kurzu mládeže prožila při bohoslužbách kolem stolu a zpívání s kytarou cosi, co stále trvá. Že mám jakousi kotvu, že Pán Bůh je pořád se mnou a chrání mě. Že se nemusím bát, ať se stane cokoli. Proto se nebojím ani smrti. Možná s každou další životní těžkostí se cítím Pánu Bohu blíže. Tak nějak to cítím, neumím to blíže popsat. Tohle je taková moje výpověď víry. Pak mi pomáhá taky černý humor jako: co mě nezabije, to mě posílí. Každá rána je výzva k překonání. Taky mě dost drží zodpovědnost k dětem. Připadá mi, že to ještě nemůžu vzdát, ještě mě potřebují. To všechno dohromady jsou jakési motory, které mě táhnou. A jakýsi vnitřní klid mám z pocitu bezpečí, že jsem v Božích rukou.

Ptala se Daniela Ženatá

Manželská krize

Nejdříve k pojmu krize. „Duševní krize“ je nejen obecně známý pojem, ale pro většinu z nás i stav, který jsme zažili sami takřkajíc na vlastní kůži nebo s nímž jsme byli konfrontováni u někoho z našich nejbližších. Duševní krize patří neodmyslitelně k lidskému životu.

Z mnoha formulací týkajících se krizí vybírám několik:

„Krise je pramenem podnětů pro náš další duševní a duchovní vývoj, je to překážka, kterou musíme překonat, abychom se na cestě životem posunuli dál.“

„Krise je vývojovou možností, kterou může postižený využít pro další osobnostní růst, nebo ji může promeškat.“

„Krise znamená, že si člověk začne klást otázky, které mu pomohou rozhodnout, co je pro něj pravdivé.“

„Krise v sobě skrývá riziko; není-li zvládnuta, může vyústit v rozvoj nemoci.“

„Krise je stav, pro jehož zvládnutí člověk mnohdy nevystačí s vlastními silami a možnostmi a je nutná pomocná ruka druhých.“

Proto i manželská krize je normální, je třeba s ní počítat.

První krize

První krize v manželství bývá někdy mezi třetím až sedmým rokem společného soužití, kdy vzrůstá pocit nespokojenosti, zesilují názorové rozpory, přibývají hádky, pocity zklamání a výčitky. Vždy má nějakou příčinu. Tou většinou bývá: nepřiměřená očekávání, špatně zvolený partner (nekompatibilní vztah), nedostatečná komunikace mezi partnery, sexuální nesouhra, nevěra a emoční závislost jednoho z partnerů.

Druhá krize

Druhá vývojová krize bývá mezi 17 a 25 lety manželství, je méně hluboká a závažná, neboť v té době jsou už děti většinou samostatné.

Do vztahu vstupujeme každý s různými očekáváními, která jsou výsledkem našich dosavadních zkušeností, zážitků z původní rodiny, našich životních představ, plánů a ideálů, a také odrážejí

naši aktuální životní situaci (např. snahu rychle se osamostatnit od rodičů). Některá očekávání jsou jednoznačná, transparentní („nechci, aby ses setkával s bývalou přítelkyní, přítelem“), jiná jsou však nejasná, tušená a někdy předpokládáme, že partner o nich ví a je s nimi ztotožněn – např. manželka, která je zvyklá, že její otec pomáhal matce např. při úklidu domácnosti, očekává totéž od svého partnera ve smyslu: „vždyť je to přece jasné, takové věci mu přece nemusím říkat,“ a nezhledňuje skutečnost, že její partner žil pouze s matkou, neboť otec od nich v jeho raném věku odešel.

Šťastné páry považovaly své manželství za jakési nedobudované dílo, které vyžaduje stálou pozornost, nemá-li se nenapravitelně rozpadnout.

Očekávání a realita

Proto je nutné od počátku vztahu partnerovi jednoznačně říct, co potřebujeme a co od něho očekáváme. Nespoléhejme se na jeho vnuknutí, intuici, šestý smysl či telepatické schopnosti. Zároveň bychom měli umět korigovat své nároky, brát skutečnosti tak, jak jsou, a tím předcházet deziluzi. Je třeba počítat s tím, že do normálního vztahu krize a zklamání patří. Zralý partnerský vztah se vyznačuje realistickým očekáváním, spoluprací a flexibilitou. Často se stává, že jeden nebo oba dva partneři vstupují do manželství s nereálnými představami a iluzemi, psychologové hovoří o tzv. manželských mýtech.

Stejně tak je dobré si uvědomit, že za krizi ve vztahu nemůže jen jeden partner. Vztah tvoří dvě osoby, nikoliv jedna.

Naslouchání a společné zážitky

Překonat manželskou krizi není záležitost ani jednoduchá, ani krátkodobá. Partnerské krize jsou výzvou k doladění komunikace, připomínají, že se cesty partnerů, jejich představy, názory a potřeby v něčem rozcházejí a že je třeba se v nové situaci zorientovat. To vyžaduje od obou partnerů vzájemné naslouchání, pochopení a vysvětlení.

Dobrý vztah se vyznačuje sdílením, svěřováním se, společnými aktivitami, společným rozhodováním i prezentováním sounáležitosti na veřejnosti, přičemž poslední bod bývá často tím posledním, čím se prezentuje nefunkční vztah (jinak se takový pár chová na veřejnosti, a jinak doma). Manželství a partnerství je neustálý proces, v němž partner potřebuje svůj čas a prostor pro svoje zájmy, ale také je nutné mít společné pozitivní zážitky a prožitky (tj. rodinné výlety, koncerty, společné přátele, sport apod.).

Příčiny osamělosti v manželském vztahu mají často původ v dětství, kdy dítě nepoznalo a nezažilo skutečnou blízkost rodičů, kdy se mu nedostalo dostatečného ocenění a přijetí, kdy výchova byla postavena pouze na příkazech a povinnostech, kdy jeden z rodičů byl příliš ambiciózní a druhý příliš slabý na to, aby dokázal dítě ochránit před nepřiměřenými nároky.

Pomoc v krizi

Je-li už partnerský vztah vážně narušený, potom už dobrá vůle nestačí a je třeba, pokud jsou skutečně oba partneři motivováni, vyhledat odbornou pomoc a absolvovat manželskou či párovou terapii. Odborník vám pomůže zjistit příčiny krize, zjistit nefunkční vzorce chování, naučí vás komunikovat o problémech pomocí tzv. konstruktivní hádky a pomůže definovat novou manželskou smlouvu, která zohledňuje dosavadní zkušenosti, koriguje zklamání a nerealistické cíle. V případě církevních sborů může mít velkou roli „manželského mediátora“ osobnost, přirozená autorita a zkušenosti faráře či kněze, který pár oddával a často zná velmi dobře rodinnou konstelaci.

Při unáhleném uvažování o rozvodu se často zapomínají a opomíjejí negativní důsledky rozchodu partnerů na děti. Podle německé psycholožky Judith S. Wallersteinové, která se dlouhodobě zabývá psychickými důsledky rozvodu na děti, prožívají děti rozvod rodičů jako osudovou ránu, kdy postrádají kladné vzory, a to ovlivní schopnost nalézt v dospělosti odpovídající vztahy. Také kvalita rodičovství se po rozvodu změní k horšímu. Je třeba si uvědomit, že nejhůř snáší rozvod děti ve věku asi od 8 do 12 let, tedy před pubertou.

Již zmiňovaná Judith S. Wallersteinová, autorka průlomové studie o efektu rozvodu na děti *Druhé příležitosti*, říká ve své poslední knize *Dobré manželství*: „Když jsem srovnávala šťastné manželské páry s tisíci párů, které se za posledních pětadvacet let rozvedly, bylo zřejmé, že ti první si vytvořili pevný základ pro svůj vztah a i nadále ho společně budovali. Mnohé páry, které se rozvedly, si takový základ vytvořit nedokázaly a neviděly potřebu ho v průběhu let posilovat. Řada manželství se zhroutila, protože jejich struktura byla příliš slabá, aby vydržela náporů života. Šťastné páry považovaly své manželství za jakési nedobudované dílo, které vyžaduje stálou pozornost, nemá-li se nenapravitelně rozpadnout. Ani v důchodovém věku je nepokládaly za zajištěné. Až příliš mnoho rozvedených párů se domnívalo, že manželství je cosi, co prostě po obřadu samo vznikne. Ale manželství nevytváří ani občanský, ani náboženský obřad: vytvářejí je lidé a vytvářejí je po celý svůj život.“

Václav Stávek, klinický psycholog a psychoterapeut

KRIZE V KAZATELSKÉM POVOLÁNÍ

Hořel jsem, až jsem shořel

Jak těžké je navázat přetrženou strunu

V roce 1986 jsem se stal vikářem a o dva roky později ordinovaným kazatelem Církve bratrské. Považoval jsem se za vyrovnaného a spokojeného člověka. Byl jsem vděčný za pěkný manželský život. Měl jsem rád duchovní práci, byl jsem přesvědčen o její smysluplnosti. Věřil jsem celým

srdcem, že Bůh je dobrý a svrchovaný, že se bez jeho vůle nic nestane a že těm, kdo Boha milují, všechny věci musí sloužit k dobrému. Nevěděl jsem, co je to zklamání, hořkost nebo rezignace. Byl jsem přesvědčen, že jsem vnitřně silně motivovaný ke kazatelské službě. ▶

Po listopadových událostech mi přibýlo mnoho úkolů a povinností. Měl jsem přeplněný diář. Pracoval jsem někdy až do vyčerpání. Přemáhal jsem únavu a vypětí. Večer jsem uléhal s pocitem, že se propadám někam hluboko pod zem. Netušil jsem, že se dostávám do nebezpečné situace. Pak se to stalo.

V roce 1991 došlo k něčemu, co přirovnávám k přetržení natažené struny. Měl jsem pocit, jako kdyby mi v mozku něco prasklo. Od toho okamžiku to šlo se mnou nejdříve emocionálně a pak i fyzicky „z kopce“. Začal jsem vyhasínat, nechápal jsem, proč ztrácím motivaci. Zbortil se mi vnitřní svět. Už jsem nemohl s lidmi normálně komunikovat. Musel jsem „utéct“ pryč, daleko od telefonů, zvonků, lidí... Jednoho dne jsem pocítil silné pálení na hrudi a brnění v konečcích prstů. Zavolał jsem rychlou záchrannou službu. Odvezli mě na vyšetření do nemocnice.

Několik měsíců jsem byl na nemocenské a nebyl jsem schopen ani pomyslet na to, že bych se mohl někdy vrátit a pokračovat v práci. Báł jsem se, že jsem ztratil smysly, že nejsem „normální“ a že už nikdy nebudu zdravý. Teprve s odstupem času mi došlo, že jsem v „nejlepších“ letech, když mně bylo 33 let, prožil vyhoření.

V mém životě to způsobilo velký zlom. Vše, co dříve dávalo smysl, se rozpadlo. Po tělesné stránce jsem pociťoval obrovskou únavu. Cítil jsem se „vyždímán“. Moje výkonnost prudce poklesla. Měl jsem potíže se soustředit, chyběla mi síla k běžným činnostem.

Mnohem horší to bylo na vnitřní rovině. S tím jsem se vyrovnával jen velmi těžce. Proč mi chybí motivace? Jak to, že jsem ztratil optimismus? Proč nemám odvahu pustit se do nových úkolů? Jak je možné, že já, který jsem byl tak silně vnitřně puzen sloužit Bohu, už v tom nevidím smysl? Báł jsem se, že v pomatenosti myslí udělám nějakou hroznou věc. Tento strach umocňovala deprese, která mou mysl zahalila do temného závoje a totálně mě paralyzovala. Přál jsem si, aby mě Pán Bůh z tohoto světa raději vzal.

Trvalo dlouho, než jsem svou situaci dokázal s určitým odstupem zhodnotit. Začal jsem pátrat po příčinách. Zjistil jsem, že mnohé z nich se podepsaly na mém vyhoření:

Vysoké pracovní nasazení, intenzivní život, obrovská zaneprázdněnost, práce až do vyčerpání. Rychle sice „hoříme“, ale také snadno „shoříme“.

- Častý kontakt s lidmi a jejich problémy, které se nás denně dotýkají. Neseme s nimi jejich břemena.

- Silný pocit odpovědnosti, takže se nedokážeme na věci dívat ze zdravého odstupu. Jsme citově vtaženi „dovnitř“ a v noci kvůli odpovědnosti nemůžeme spát.

- Vyškrtnutí odpočinku ze svého programu. Pro nedostatek času vypouštíme aktivity, o kterých si myslíme, že bezprostředně nesouvisejí s pracovním procesem.

- Špatná životospráva, nepravidelná, nevyvážená strava, nedostatek pohybu, systematické zanedbávání tělesné „schránky“.

Bylo pro mne šokujícím zjištěním, že kandidáty na vyhoření jsou právě ti lidé, kteří se ochotně věnují jiným, ti, kteří jsou nadšení, motivovaní, optimističtí, cílevědomí a mají bohatý vnitřní život.

Trvalo asi šest let, než jsem se, díky Bohu, a s laskavou pomocí manželky, rodiny, sboru a přátel, z vyhoření uzdravil. Považuji to za jeden z největších divů v mém životě. Nebylo to vždy jednoduché, ale pomáhalo mi držet se několika principů:

- Nebát se slyšet o sobě pravdu, nechat si poradit od lékařů, řídit se radami přátel i odborníků.

- Věřit raději zjevení v Písmu o životě, naději a Boží lásce než svým negativním pocitům.

- Změnit životosprávu – zdravě jíst, sportovat, odpočívat.

- Počítat s tím, že léčba bude trvat dlouho a že se „propady“ budou vracet.

- Nezůstávat se svými myšlenkami sám, ale současně omezit kontakty s lidmi jen na ty občerstvující.

- Nic nevyčítat Bohu, nepěstovat sebelítost, ale držet se klíčových biblických zaslíbení.

Dnes, dvacet let po vyhoření, jsem stále v kazatelské službě. Nadále rád sloužím lidem, aby poznali spásu v Ježíši Kristu a drželi se Boží milosti. Nedávno jsem prošel léčbou rakoviny. Mám mnoho omezení, ale děkuji dobrému Bohu, že mu smím patřit a že po vyhoření i po dalších otrěsech mohu prožívat to, co je psáno v knize Přísloví 15,15: „Kdo je dobré myslí, má hody každodenně.“

Daniel Heczek, 16. června 2011

Lítost v nás

Jak neuhnout před tématem rozvodu

N adhodíte na redakční radě cosi o církevních rozvodech a úkol vás již nemine. Takže něco napíšeš? Kroutím hlavou, ale palčivé téma zvednu, nechci být nařčen z uhýbání. A hned mi běží hlavou příběhy rozvedených vrstevníků, kteří, ač podle tradičního chápání nebyli viníky krize svých manželství, přesto ve sborech narazili na stěnu nepřijetí. Jejich důvěra ve vlastní společenství silně utrpěla. Hledali oporu na místech, kde je vyhlášováno odpuštění, dostali spíš přidáno do svého balíku vin. Málo se snažili? Anebo naše církve ještě nedorostla veliké míře slitování, jež musí jít ruku v ruce s otevřeností, k níž se tak rádi hlásíme? Vždyť rozvod v odůvodněných případech uznáváme a nové manželství rozvedených umožňujeme.

Skládám si v hlavě další myšlenky a dozvím se, že mezitím se *Bratrstvo* 5/2011 se pod titulem „Vždyť láska je křehká věc“ věnuje i církevním rozvodům. Farář Jaroslav Pechar jako by mi četl myšlenky, když o naší církvi konstatuje: „Žel – doprovází manžele jen v okamžiku radosti... Myslím, že manželstvím v krizi církev hodně dluží.“ Přimlouvá se za rituál církevního rozvodu, „kdy ti dva v osobním pokání vyznají před Bohem i církvi své selhání... Sbor spolu s nimi bude prosit Boha za odpuštění“. Na takto „pročištěné vztahy“ pak může snáze navázat i ten, kdo je požádán o požehnání nového svazku rozvedených (což Pechar explicitně neuvádí, ale zřejmě předpokládá). Lze pak mít i naději, že dotčené osoby budou svobodnější ve veřejném sdílení svého životního příběhu. V našem prostředí se tak děje ve srovnání se sekulárním okolím paradoxně s většími obtížemi. Že bychom nesměli dělat chyby? A s novou nadějí začínat? Věci, o nichž se nemluví, nás ovšem nejvíce ohrožují. Lamentování ani svatý hněv nenahradí pravdivé pojmenovávání vztahů. Teprve tak se v krizi objeví skryté rezervy vzájemné úcty.

Místo ideálu vlastní stín

Cítíme se ve věci manželství poslední dobou zvaleni problémy a duchovně i lidsky bezmocní. Co když ale tak trochu sklízíme, co jsme v his-

torii zaseli? Reformace přece položila důraz na pravdivost v lásce. Není důvod nic měnit. Učinila tak ovšem v sebevědomé mravní jistotě, že „nejsme jako oni“. Nechtíc tak dala vzniknout i jistému premiantství a nepřiznanému legalismu. Nenechme se ošálit vlastní svobodomyšlnou rétorikou, uvnitř máme jako evangelíci touhu po jasném pořádku. V ústech milost Boží, v praxi však hřích spíše pouze popíráme, než hlubinně překonáváme. Ve vztahu k manželství se pak může jednat o přístup kontraproduktivní. Kolika evangelickým rozvodům se dalo předejít, kdyby se okolí párů či jejich vlastní svědomí neřídilo osudovou rovnicí: nevěra = rozvod. Zákruty, rozpory, výkyvy a nevědomá pnutí lidské duše nejsou narýsována podle pravítka. Málokde to platí tak zřetelně, jako u přitažlivosti nezbytné pro vznik života. Nedostatek citové odezvy, jakákoliv nedosycenost ve vztahu si vezme slovo v nejméně vhodné chvíli. Nevinný flirt nám přeroste přes hlavu, spustí se (zdánlivě) nevratný proces a na katastrofu je zaděláno. Že by se křesťanům nemělo nic takového stát? Natož farářům! Kdyby neměli žádné srdce, možná. V církvi slyšíme často tvrdá slova na adresu farářských rozvodů, ale téměř žádné pochopení pro intenzitu citů, jimž bývají faráři ve své službě vystaveni. „Viš, kolik lásky do tebe lidé promítnou? Pak se nediv,“ řekl mi kdysi anglický supervizor John Foskett. Chce se nám vzít do ruky pověstný chirurgický nůž a říci dost! Ale v takovém stavu jen kopírujeme zoufalství osob, jichž se krize může týkat. V tu chvíli nespasí ani vzhlížení k ideálu, spíš ochota setkat se s vlastním stínem.

„Láska, Jakube, láska někdy vyprchá. Ne vždycky. Ale často, často vyprchá. Ale lítost, lítost v nás musí zůstat,“ sděluje vlídně sklenář Filip beznadějně zamilovanému mladému synovi sladovníka Gabriela Menasse, jenž utíká od své těhotné ženy Rebeky do „búdy“ na vinici za učitelkou Helenou. V románu Viktora Fischla *Píseň o lítosti* ta slova „dopadala jako měkký déšť na jeho hlavu“ a... Ptáte se po happy-endu? Ano, Jakub v sobě vybojuje bolestný zápas a vrátí se domů, aby se v zápětí dozvěděl, že Helena ho ►

opustila kvůli divadlu. Jenže děd Filip svá slova neříkal, jen aby oblomil hříšnickovo svědomí. Chce mu pomoci nalézt. „Boha, Jakube, Boha. A mír.“ Neboť: „V kom je lítost, nese život lehčeji. V kom není, ten zahyne.“ Kdo zná lepší matematickou poučku, sem s ní. Jinak zkoušejme ve složité době objevovat prastarou smilovávající se lítost. Jediná přináší něco nového tam, kde v krizi manželství spolu soupeří láska a nenávisť. Obě bývají ryzí a pochopitelné a mají velký

sebezničující potenciál. Jen lítost nás umí vrátit do reálně protrpěného času a vztahy uzdravit. Ať je konec z našeho pohledu šťastný, nebo není.

Možná však, když víme, že krize přicházejí, stačí se nebrat tak smrtelně vážně. Wikipedie mi nabídla krásný citát Jacka Bennyho: „Moje žena Mary a já jsme spolu čtyřicet sedm let a za celou tu dobu jsme neměli jediný důvod, abychom začali přemýšlet o rozvodu. O vraždě mockrát, ale o rozvodu ani jednou.“

Jan Mamula

VEN Z KRIZE

Farář jako pomoc a útočiště

Při hledání pomoci v kritických životních situacích se lidé obracejí k farářkám a farářům. Několik otázek jsme položili jedné ženě a jednomu muži v kazatelské službě. Faráře z Mělníka Haně Pfannové (HP) a zlínskému faráři Petru Pivoňkovi (PP).

Chodí lidé s problémy za farářkou/farářem?

HP: Chodí. Není to ale vždycky tak, že by lidé vždycky přišli přímo s konkrétním problémem. Častěji se dostaneme k různým složitým věcem v běžném rozhovoru, jaksi bez přípravy. Také na návštěvách, u nemocných, u starších lidí. Ale stává se, že někdo řekne: potřebuji si promluvit, je to vážné. Pak domluvíme vhodný čas a místo, aby rozhovor mohl probíhat v klidu. Těžké jsou rozhovory v nemocnici nebo v léčebnách dlouhodobě nemocných, často mám pocit, že by lidé chtěli o něčem vážném mluvit, zvlášť ti, kdo cítí, že jejich život tady končí. Ale podmínky jsou nemilosrdné, v pokoji je třeba pět starých nepohyblivých žen, televize nad jejich hlavami hlasitě křičí, a na otázky, které do ucha říkám paní, za kterou jsem přišla, odpovídá její sousedka.

Jistě je také dost lidí, kteří mají jiné blízké lidi, ve sboru nebo jinde, a spíš než za farářkou jdou za nimi.

PP: Velmi málo. Spíše to bývá tak, že já si něčeho všimnu nebo se to nějak dozvím a člověka navštívím a tak může začít nějaký pastorační kontakt. Potom, když už vznikne důvěra, přichází člověk i sám.

Čím to ale je, že lidé sami tak málo chodí s problémy za farářem? Nechtějí obtěžovat? Nechtějí, aby farář o jejich problémech blíže věděl – styděli by se? Nemají chuť a potřebu se vůbec někomu svěřovat – a třeba už vůbec ne faráři, protože se obávají, že by je moralizoval nebo posuzoval? Anebo nemají důvěru, že by neudržel zpovědní tajemství, což je žel někdy oprávněné? Možná i v této oblasti přetrvává něco z nedávno minulé doby, kdy si lidé hlídali své soukromí.

Jaká jsou nejčastější témata rozhovorů u lidí v krizi nebo s problémy?

HP: Vztahy mezi manželi, partnery, sourozenci, napětí mezi rodiči a dětmi, starosti o děti, které se vydají jinam, než si rodiče představovali. Příliš mnoho práce a na druhé straně nemožnost práci najít, sociální, finanční problémy. Otázka hranic – co je ještě moje věc a kde už musím nechat druhého, aby jednal sám za sebe. Nemoc vlastní nebo někoho blízkého, s tím spojené otázky po Bohu, jak pomáhá, může uzdravit? Smrt milého člověka, osamělost. Je toho hodně. Hodně nedorozumění, neschopnosti se domluvit, pocitu, že jsem v tom sám, sama. A že nemohu přece ostatní otravovat.

PP: Jasně převládají tři. Nejvíce asi jsou to krize v manželství nebo problémy v nějakém vztahu. Tam je jistě potřeba, abych jako farář zvážil, zda a nakolik mohu pomoci já, nakolik se to týká duchovní oblasti a sboru, a kdy je třeba nasměrovat lidi k jiným odborníkům. Většinou je to

obojí a je třeba spolupráce, pokud ovšem lidé chtějí. Dalším okruhem jsou lidé v životní krizi po úmrtí někoho blízkého. Tady asi lidé nejvíc potřebují pastorační a duchovní podporu, většinou ji vítají a dochází i ke vztahům a rozhovorům velké důvěry. No a do třetice to jsou lidé v krizi nemocí a stárání. I tito lidé pastorační rozhovory vítají a k faráři mívají dost velkou důvěru. Kupodivu naprosto ojediněle se lidé na mě obracejí o nějakou radu v různých životních situacích nebo při výchově dětí, a takřka vůbec v krizích víry (nepočítám-li tedy první tři skupiny, zvláště druhou a třetí). Čím to je?

Je to těžké i pro faráře/farářku?

HP: Není to lehké. Těší mě důvěra lidí. Ale často narazím na svoje meze. Nemyslím si, že je mým úkolem radit, ale někdy mám pocit, že jsem bezmocná, že můžu druhého jen vyslechnout, snad pomoci mu ujasnit si, kde to vlastně nejvíc bolí, ptát se, aby mohl povídat, ale o mnoho víc neumím. Modlíme se spolu, a když si to konkrétní člověk výslovně přeje, pak poprosím i další lidi, aby se za něj modlili. Ve staršovstvu, které je stejně jako já vázáno mlčenlivostí o důvěrných věcech, si můžeme navzájem říct, když víme, že je někdo ve složité situaci. Hledáme společně způsob, jak být vhodně nablízku. Je dobré, že na to nejsem sama. A ty těžké chvíle v nemocnici nakonec řeším tak, že zpívám staré písně do ucha písničku, kterou myslím, že by mohla

znát a v duchu se k ní připojit. Nejradyji zpívám „Pán Bůh je síla má“.

PP: Ano, někdy to bývá dost těžké. Zvláště tehdy, když se manželské krize týkají lidí z jádra sboru. Je těžké lidi správně pochopit. Je těžké nespěchat s radami a řešeními a dát včas správnou radu. Je těžké nebrat různé souvislosti příliš osobně. Je těžké nesoudit a neztrácet pro každého naději. Je těžké moudře se v této krizi postavit vzhledem ke společenství sboru. Nebýt naivní ani tupý. A člověka to i třeba dlouhodobě trápí. A v případech pomoci lidem otřeseným, hluboce zarmouceným, je zase těžké při všem soucítění a nasazení udržet si potřebný odstup. Nedopustit, aby se někdo na tebe nezdravě a nepřiměřeně navázal. Navazovat na Krista, ne na sebe. Krotit včas svůj mesiášský komplex. Správně zacházet s vlastní energií, protože tu nemohu vyčerpávat na jednotlivce, potřebuji ji přece pro mnoho dalších lidí a věcí – i pro sebe.

Máš nějaký příběh, anonymně publikovatelný v Českém bratru?

HP: To nemám. Přemýšlela jsem o tom, ale nechci, být anonymně, zveřejňovat příběhy druhých lidí. Důvěra je příliš křehká věc.

PP: Nedávno se u mne na faře objevila mladší žena se synem. Na první pohled vypadala zoufalá. Nemohla ani mluvit. Vytušil jsem, že jde kvůli pohřbu. Začala pomalu tím, že její manžel byl evangelík, i když do kostela nechodil. Ona a děti jsou katolíci. Sdělila mi, že před pár hodinami, časně ráno, našla doma manžela, který si vzal život. Šla prý domlouvát pohřeb na pohřební službu a odtamtud telefonovali knězi, aby se jen domluvili na termínu. Ale on jí řekl, že to rozloučení nemůže udělat. Zoufalá volala jinému knězi ve Zlíně. Dopadla podobně. Zdrčená z toho odmítnutí přišla se synem za mnou se strachem, abych je i já neposlal pryč. Rozloučit se s člověkem, který spáchal sebevraždu po období hlubokých depresí: co by mělo být jasnější? Jak by mě vůbec mohlo napadnout tu ženu odmítnout? Kde by měli takoví lidé najít pomoc, přijetí a naději, když ne v církvi? Katolický kněz přišel aspoň na pohřeb. Cítil jsem, že se té ženy a rodiny musím nějak ujmout. Pomoci nejen s rozloučením, ale i trochu dál, překonat tuhle hroznou krizi. Vznikl mezi námi vztah osobní důvěry. A teď platí to, co jsem odpověděl před chvílí.

Daz

Zpověď

Mým úkolem je pokusit se popsat zpověď v českém evangelickém prostředí. To je ovšem úkol nesnadný, neboť zpověď se v naší církvi praktikuje jen okrajově. Do jisté míry je to zvláštní. Nejvýraznější z reformátorů – Luther – o významu zpovědi nepochyboval. Naopak. Ve svém katechismu napsal: „A tak tedy učíme, o jak výtečnou, skvělou a útěšnou věc jde ve zpovědi, a nabádáme, aby tímto vzácným zbožím nikdo nepohrdal... chceš-li jí pohrdat a pyšně chodit nevyzpovídán, docházím k úsudku, že nejsi křesťan.“ Lutherův mladší současník Kalvín se o zpovědi vyjádřil ve svém zásadním spise, *Instituci*, zdrženlivěji, ale nakonec celkem kladně: „Proto má každý jednotlivý věřící myslet na to, že pokud je vědomím svého hříchu stísněn a ustrašen do té míry, že se už nemůže obejít bez cizí pomoci, je jeho úkolem nenechat ležet ladem tento prostředek spásy, který mu byl dán Pánem.“

Nedá se pochybovat o tom, že zpověď leží v krizi už dlouho. Ve 20. století se za její obnovu přimlouvali evangelíci D. Bonhoeffer a H. G. Pöhlmann. Věci se roku 2009 zabýval i synod ČCE. Synodálníové přijali expertízy poradních odborů liturgického a teologického. Formuláře a vysvětlení lze nalézt na Evangnetu.

To je teorie. Jaká je praxe? Potřebuje evangelickou zpověď vůbec někdo? A pokud ano, má za kým jít? Komu se – stísněn a ustrašen hříchem – svěřit? Na tyto otázky se přesně odpovědět nedá, zvláště proto, že zpověď je ze své podstaty tajná a faráři nezveřejňují obsahy zpovědí ani seznamy těch, kteří za nimi v této věci chodí.

Přesto, se zkušeností z rozhovorů s faráři, ordinovanými presbytery i členy staršovstev, předpokládám, že se zpověď v ČCE opravdu objevuje zřídka. Důvodů je víc, některé mají svou váhu.

Předně: zpověď je věc v naší církvi neobvyklá, neplánovaná, jakoby „mimo soutěž“. V církevních řádech o ní nenajdeme jediné slovo. Jen nepřímě – kazatelé i presbyteri jsou vázáni mlčenlivostí ve věcech jim důvěrně svěřených. Tady se však můžeme opřít o staré, původní reformační tradice (třeba českou nebo bratrskou konfesi). A také se můžeme ptát našich sesterských církví, jaké mají zkušenosti a v čem jim zpověď pomáhá.

Roli hraje i docela obyčejný ostych. Svěřovat se druhému člověku s něčím velice ošklivým není nic příjemného. Je to dokonce dvakrát tak těžké. Co si o mně bude myslet? Zvláště je-li zpovědníkem farář mého malého sboru, kde si všichni jsme dost blízko. Na to se dá odpovědět jednoduše: buď mohu zajít za jiným než svým farářem, nebo se spolehnout na profesionalitu – mlčenlivost! – toho svého. Mimochodem – pokud zpovědník mlčenlivý není, proviňuje se proti svému kazatelskému reversu (či presbyterskému slibu) a musí být za takové počínání kárán.

foto: Jitka Ládrová

Silným argumentem proti zpovědi jako takové je pochybnost, do jaké míry je zpověď původním, apoštolským dědictvím. Nejedná se spíše o středověkou záležitost? Skutečně – zpověď v té podobě, jak ji známe my, tedy s tajným vyznáním vin a s rozhrěšením, které předchází samotnému pokání, raně křesťanská není. Vzniká až v Británii a do Evropy se dostává s iroskotskou misí, ovlivněnou řeholní spiritualitou 8. století. Přesto – je-li zpověď dobrovolná, pak zůstává na rozhodnutí každého hříšníka, zda chce touto cestou pokání jít. Má-li nějakou jinou, sobě bližší, poctivou a realizovatelnou, pak proti tomu není co namítat. Stejně tak není co namítat proti křesťanským zvyklostem, které se neprotiví duchu evangelia a s nimiž naši předkové udělali dobrou zkušenost.

Marek P. Lukášek

Uvítali byste v naší církvi institut zpovědi?

Hanka Kovaříková Mikolášková, režisérka

Jediný rozdíl mezi zpovědí a pastýřským rozhovorem s farářem, který spatřuji, je ten, že ve zpovědnici se hříšník nemusí při výčtu svých trápění dívat naslouchajícímu knězi přímo do očí, což může být v některých situacích snazší. Jinak tento institut nepotřebuji, protože jsem přesvědčená, že člověk, který dospěje k rozhodnutí vyznat se ze svých vin, je schopen tak učinit sám v modlitbě. A pokud potřebuje radu nebo někoho, kdo by se s ním o trápení podělil, má možnost zajít za farářem, za přáteli či za psychologem. Pokud ovšem je míněno zavedením institutu zpovědi to, že by věřící musel čas od času tento institut využít, tak proti tomu jsem jednoznačně, protože zpověď nelze vynucovat.

Jitka Čechová, referentka oddělení mládeže

V naší církvi, myslím, zpověď částečně zastupuje pastorační rozhovor. Zpověď je součástí smíření, v katolické církvi svátosti. Tahle forma soukromé zpovědi mi nechybí. Možnost rozhovoru s farářem vidím jako dostačující. Samozřejmě záleží na jeho citlivosti, vnímavosti.

Hana Mazurová, kurátorka

Nechybí mi. Formální zpověď nemá smysl, neformální rozhovor nepotřebuje institut, ale důvěru.

Kateřina Martinková, presbyterka

To, že není zpověď v ČCE obvyklá, neznamená, že není možná. Kdo chce, může o ni požádat svého faráře či presbytera. Pro mne osobně je však tou nejlepší formou zpovědi upřímná modlitba.

Adam Balcar, farář

Nejprve by tu muselo být hnutí těch, kteří se kají a vyznávají ze svých osobních selhání, vin a tedy hříchů – hnutí v duchu verše „Vyznávejte si hříchy jedni druhým“ (Jk 5,16). Pak teprve by se dalo uvažovat o vnesení jakéhosi řádu do tohoto hnutí ve formě instituce zpovědi. Obávám se však, že je tu jiný problém, který by nás měl pálit daleko víc. Tím je rostoucí relativizace hříchů, a tedy zřikání

se osobní zodpovědnosti, a často chybějící doznání vlastní neschopnosti. Dokud se budou svalovat viny na druhé, na dobu, na komunisty, na okolnosti, nemá smysl mluvit o pokání, o odpovědnosti, natož pak o instituci zpovědi. Jednou za čas spolu s ostatními provolat ve shromáždění před večerí Páně hromadné „vyznávám viny před Pánem!“ samozřejmě nestačí na to, abych převzal osobní odpovědnost za minulost.

Mahulena Čejková, bývalá synodní kurátorka

Každý člověk se v životě dostane do situace, kdy se potřebuje někomu svěřit. Někdy je těžké takového důvěrníka najít. Farář? Lékař? Psycholog? Přítel? Vytváření důvěrného vztahu pro svěření často hluboce soukromých otázek se musí vyvíjet. Vzniká také otázka: mám právo někoho svými problémy zatěžovat? A jiná: zůstanou u něho má tajemství i v bezpečí?

Institut zpovědi v naší církvi určitě nechci. Přidělený zpovědník, seznam „hříchů“ na papírku a kuličky růžence odpočítávající uložený počet Otčenášů a Zdrávasů – to jsou moje, možná zjednodušené, ale dodnes trochu tísnivé vzpomínky z dětství. V těžkých chvílích mi pomáhá modlitba. Svěřit se Bohu mi přináší úlevu.

František Pustina, evangelík

Odpověď zní: ano, uvítal, ale... V naší církvi slibují absolventi bohosloví, že budou zachovávat v tajnosti jim sdělené věci – a přesto se dozvídám od farářů, aniž bych se ptal, že ten a ten člověk ze sboru má tu a tu duševní poruchu, ten má tuto nemoc, ten má to a to trápení, ten se jich dotkl, když řekl to a to. Snad to vychází z postoje, že jsme všichni jedna velká rodina?

Vím, že kdybych měl nějaké trápení a potřeboval je sdělit, musím za někým jiným, ne k nám do sboru. Dovedu si představit, že by byla možnost zpovědi někde jinde. Lidé si nesou tolik trápení, tolik starostí a bolestí, tolik lidí je vyhořelých. Myslím, že by takovouto zpovědní možnost využívalo dost lidí z naší církve i mimo ni.

DaZ

SYNODNÍ RADA

Synodní rada zasedala 17. 5., 31. 5. a 14. 6. Z projednaných titulů vybíráme:

Sbory a pracovníci

Farář Jan Satke žádá o udělení tříměsíčního studijního volna, v němž hodlá připravit publikaci o historii a kritickou reflexi dějin sboru v Přešticích. Synodní rada posoudila studijní projekt a volno Janu Satkemu udělila.

Jan Dus, který ukončil službu faráře a pracuje nyní jako personální náměstek ústřední církevní kanceláře, požádal o zachování způsobilosti k ordinované službě. Stejnou žádost podala i farářka Ida Tenglerová, která vzhledem k rodinné situaci zůstává po mateřské dovolené v domácnosti. Žádost podal i Jan Mamula a Jaroslav Nečas, kteří ukončili službu faráře. SR si váží ochoty Jana Dusa, Idy Tenglerové, Jana Mamuly i Jaroslava Nečase i nadále podle potřeby sloužit v církvi a souhlasí se zachováním způsobilosti k ordinované službě.

Synodní rada pověřila Daniela Blažka vězeňskou duchovenskou službou na maximální možnou dobu čtyř let. Miroslava Čejku a Vendulu Kalusovou pověřila k výkonu vězeňské duchovenské služby na dobu korepondující s jejich povoláním ke službě faráře.

SR potvrdila volbu Magdaleny Ondrové za farářku FS ČCE v Kolíně na plný úvazek a Lukáše Ondry za faráře FS ČCE ve Velimi na poloviční úvazek.

SR nehodnotí zaměstnání Dalibora Antálka jako docenta v Ústavu filozofie a religionistiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy jako překážku pro přijetí služby faráře na 70% úvazku.

Synodní rada vydala doporučení Jiřímu Klimešovi k postgraduálnímu studiu na Cyrilometodějské teologické fakultě.

Fakulta a bohoslovci

Studenti ETF UK Filip Ženatý, Michael Pfann a Jakub Malý vykonali předepsané praxe na sborech a před-

ložili jak své zprávy o průběhu praxe, tak zprávy mentorů. SR je vzala na vědomí.

SR přijala manuál a přihlášku pro kandidáty služby církvi, program praxe a osnovu zprávy z praxe.

Rozmístění vikářek a vikářů pro rok 2011/2012 od-souhlasené SR dle návrhu komise pro vikariát: Michael Erdinger – mentor: Petr Gallus, Sázava
Marek Feigl – mentor: Pavel Klinecký, Praha-Straš-nice

Jaroslava Michnová – mentorka: Radmila Včelná, Jasenná

František Plecháček – mentor: Štěpán Brodský, Hradec Králové

Petr Tomášek – mentor: Petr Hudec, Praha-Dejvice

Správa církve

Synodní rada vzala na vědomí zprávy ze zasedání seniorátních výborů Poděbradského, Chrudimského, Libereckého, Brněnského, Východomoravského, Pražského (2x), Poličského (2x), Moravskoslezského a Královéhradeckého seniorátu.

Na vědomí byly vzaty zprávy z vizitací ve sborech v Náchodě-Šonově, Javorníku nad Veličkou, Mělníce, Zádveřicích, Praze-Uhříněvsi a Novém Bydžově.

Hospodářské věci

Synodní rada schválila revidovanou směrnici automobilového fondu a stanovila pevnou sazbu úroku pro půjčky pro rok 2011 a 2012 ve výši 1 %.

O dlouhodobý pronájem bytu v ulici Dr. Zikmunda Wintra v Praze projeví zájem manželé Nerpasovi s tím, že by na vlastní náklad provedli některé úpravy v bytě. SR souhlasí s pronájmem bytu dle předloženého návrhu nájemní smlouvy.

SR souhlasí s vydáním sborníku k 40. výročí otevření střediska v Chotěboři podle připraveného materiálu. Editorem sborníku bude Jaroslav Vetter.

Na žádost organizátorů setkání diakonů a dalších osob, které konají sociální službu v ČCE, odsouhlasila SR příspěvek ve výši 10 tisíc korun na toto setkání.

Ekumena

Do přípravného výboru Evropského setkání vedoucích členských církví Leuenberského společenství 2012 v Ostravě delegovala SR Gerharda Frey-Reininghause a Ewu Jelinek.

Na synod Evangelické církve augsburského vyznání na Slovensku v Trenčianských Teplicích delegovala SR Daniela Ženatého. Na církevní den Lužických Srbů ve Schleife Moniku a Viktora Žárských. Na cyrilometodějskou pouť na Velehrad 5. 7. delegovala SR předsedu synodu Jiřího Grubera.

Presbyterní církev v Koreji zve na synod, který se bude konat v září v Soulu. SR předá pozdrav ČCE bratru Jong-Sil Leemu, který do Soulu pojedje, aby jej oficiálně tlumočil zasedání synodu.

V rámci 46. Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech proběhne seminář Spiritualita a film. SR souhlasí s příspěvkem 2500 Kč na recepci ekumenické filmové poroty a 1300 Kč na tlumočení panelové diskuze na semináři.

Evangelická akademie

Při školách Evangelické akademie pracují tříčlenné rady školy, jejichž členy jmenuje na pět let zřizovatel. Synodní rada jmenovala na další funkční období rady škol v tomto složení:

Rada školy při Evangelické akademii – Vyšší odborné škole sociální práce a střední odborné škole (Praha): Martin Čech, Jan Kamenický, Věra Štulcová

Rada školy při Bratrské škole – církevní základní škole (Praha): Martin Čech, Věra Štulcová, Jana Fučíková

Rada školy při Evangelické akademii – Vyšší odborné škole sociálně právní (Brno): Martin Čech, Věra Štulcová, Olga Židková

Rada školy při Střední zdravotnické škole Evangelické akademie (Brno): Martin Čech, Věra Štulcová, Olga Židková

Rada školy při Střední odborné škole sociální – Evangelické akademie (Náchod): Martin Čech, Zdeněk Ryšavý, Věra Štulcová

Rada školy při Konzervatoři Evangelické akademie (Olomouc): Martin Čech

DaZ

EKUMENICKÁ RADA CÍRKVÍ

Výzva k pomoci Japonsku

Členové předsednictva Ekumenické rady církví v ČR a vedoucí tajemnice ERC v ČR se 18. května sešli, aby vyslechli zprávu faráře japonského sboru v Praze-Son Shinila o aktuální situaci křesťanů v Japonsku a hovořili o možnostech, jak mohou lidé z církví v Čechách japonským bratřím a sestrám pomoci v překonání následků ničivého zemětřesení, následně povodně způsobené vlnou tsunami a radioaktivitou z poničené fukušimské jaderné elektrárny.

Bratr Shinil informoval o tíživé situaci japonských křesťanů. Mnoho lidí zemřelo nebo se pohřešuje a bude velmi těžké život křesťanské církve v Japonsku obnovit. Son Shinil přinesl i reportáž z konce dubna 2011 od Kazuta Takahashiho z oblasti Tohoku.

Předsednictvo Ekumenické rady církví v ČR tímto vyzývá členské církve ERC v ČR, aby zvážily možnost pomoci bratřím a sestrám v Japonsku.

Výňatky ze zprávy Kazuta Takahashiho:

Když si představíte Japonsko jako moderní, průmyslovou, bohatou a silnou zemi, naskytne se vám v oblasti Tohoku (severovýchod ostrova), zničené zemětřesením a tsunami, naprosto protikladný pohled.

Téměř všechny místní sbory jsou malé. Lidé z této oblasti jsou spíše rezervovaní, těžce pracují, na druhou stranu jsou laskaví, trpěliví, a ačkoliv nejsou pověstní svým obchodním talentem, mají dobře vyvinuté sebevědomí. Bylo velmi složité, aby se v japonské místní kultuře prosadilo křesťanství a evangelium našlo cestu k lidem. Nicméně v prů- ►

běhu času začala být církev v tomto regionu pomalu přijímána.

Církevní sbory v oblastech, které byly postiženy katastrofou, byly většinou vybudovány za pomoci amerických misionářů a také díky misii Sjednocené Kristovy Církve (UCC). Důsledkem katastrofy je, že silně zasáhla a narušila tuto křesťanskou komunitu. Byly zničeny budovy a celý region se potýká s důsledky pohromy. Uprostřed toho všeho se církev a sbory snaží překonat krizi a vzájemně si pomoci. Doposud nikdy jsem nepocítil tolik síly z modliteb od ostatních lidí, jako nyní.

Musíme také myslet na ty, kteří jsou vinou tohoto neštěstí nejvíce zranitelní. Je mnoho dětí a seniorů, kteří ztratili své rodiny, těch, kteří jsou na tom špatně fyzicky, psychicky nebo duchovně. Snažíme se v rámci UCC s těmito lidmi pracovat a nezapomínat na ně. Máme v plánu sehnat dětem, které přežily, ale ztratily své rodiče, náhradní rodiny z okruhu členů církve. K tomu budeme potřebovat podporu, a to nejen finanční. Chtěli bychom také v církvi zajistit podporu pro děti, kterým by hrozilo, že se o ně nikdo nepostarává. Vytváříme program péče o ty, kteří na tom nejsou psychicky dobře, pro ty, kteří jsou velmi zranitelní. Potřebujeme zajistit pravidelnou službu pro seniory, protože pokud ztratili své rodiny, nemá se o ně kdo postarat. K tomu všemu potřebujeme i zahraniční pomoc, bez níž se nám nepodaří naše projekty uskutečnit. Rádi bychom vás požádali o vaše dobrovolné příspěvky a dary, o spolupráci při uskutečňování těchto programů.

Data: k 25. dubnu 2011 je hlášeno celkem 14 300 mrtvých osob, nadále se pohřešuje 11 999 osob, evakuováno bylo 130 875 osob. Japonská vláda vyčíslila škody na 305 bilionů dolarů.

Bankovní spojení:

The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ,

Ltd. Takatanobaba Branch

Adresa: 3-2-3, Takadanobaba, Shinjuku-ku,

Tokyo, JAPAN

Swift Code: BOTKJPJT

Branch Code: 053

Číslo účtu: 0062009

(pokud posíláte částku v jenech nebo v eurech,

číslo účtu je: 1526117)

Jméno majitele účtu:

National Christian Council in Japan

Adresa: 24-3-18-24, Nishiwaseda,

Shinjuku-ku, 169-0051, Tokyo, JAPAN

DaZ

Z DOMOVA

Brigáda v Herlíkovicích přilákala rekordní počet účastníků

Brigáda v rekreačním středisku Horský domov v Herlíkovicích přilákala rekordní počet účastníků od obnovení tradice těchto brigád v roce 2008 současným farářem z Vrchlabí Petrem Chlápkem. Na budování drenáže u kostela a záchranných pracích na roubeném objektu Kuncárny i při úklidu a přípravě dřeva pro Hlavní budovu pracovalo téměř 30 lidí. V pátek večer se v místním secesním kostelíku uskutečnil koncert Tensingu v rámci akce Noc otevřených kostelů. Do Herlíkovic přijel i bývalý správce domova Pavel Kielar s manželkou Ljubou, který vedl středisko na přelomu 80. a 90. let minulého století. Tehdy ještě stála stará Hlavní budova (později vyhořela) a Kielarovi středisko zásobovali na koňském povozu. „Pro koně jsou zde výborné terény a cesty, kde by se daly dělat pěkné projížďky,“ uvedl Kielar. Jeho rodina dnes provozuje agroturistiku v Malé Morávce v Jeseníkách.

Možnost pracovat bude v Herlíkovicích i od 9. do 16. července v rámci českoanglického tábora a během brigády (nejen) mládeže od 20 do 27. srpna. „Přijet na brigádu do Horského domova je ale možné kdykoli. Podmínky jsou stejné jako při hromadně organizovaných brigádách, tedy za určité množství odvedené práce ubytování a strava zdarma,“ uvedla správkyň střediska Eva Jindřišková.

Bližší informace na www.horskydomov.cz.

(kir)

Křesťanská policejní asociace

V policii slouží dnes mnoho lidí pocházejících z různého prostředí a tradic, včetně křesťanský orientovaných policistů. Není však jednoduché ani v dnešní době v naší sekularizované společnosti být tak trochu jiný a snažit se žít podle křesťanských principů. Právě pro vzájemné povzbuzení, oporu i možnost setkávání se dne 14. května 2011 v prostorách Emauzského kláštera ustavila Křesťanská policejní asociace. Setkání se uskutečnilo za souhlasu a podpory policejního prezidenta, přítomnosti zástupce Policejního prezidia i podpory České biskupské konference a Ekumenické rady církví a velké podpory České křesťanské akademie. Podporu vyjádřili svou přítomností také představitelé zahraničních Křesťanských policejních asociací, neboť česká asociace

se jako šedesátá zapojila do celosvětové iniciativy křesťansky orientovaných policistů a hasičů.

Asociaci lze definovat jako občanské sdružení s působností na celém území České republiky. Je to nezávislá, nezisková, zájmová organizace s profesním zaměřením, která sdružuje muže a ženy především z řad Policie ČR, občanských zaměstnanců policie, policejních škol a Policejní akademie ČR, s otevřeností pro ostatní pracovníky bezpečnostních sborů České republiky, kteří jsou členy křesťanských církví či křesťanské hodnoty vyznávají.

I když je asociace teprve na počátku své existence, máme naději i posilu, že nejsme sami. Vzájemně jeden pro druhého můžeme být oporou v rámci společenství. Velkou podporu nám poskytují i další asociace v zahraničí. Pokud by tedy někdo měl zájem o více informací či se chtěl do Křesťanské policejní asociace zapojit, může navštívit webové stránky www.kpacz.cz a kontaktovat nás.

kpt. Mgr. Rostislav Kotrč (rostislav.kotrc@ccsh.cz)

JUBILANTI

V měsíci červenci slaví kulaté nebo půlkulaté narozeniny (od padesáti let výše) tyto současní a bývalí pracovníci v církvi:

Jan Amos Dus 80
Vlastimil Sláma 90
Vlasta Nosová 95
Josef Daniel Beneš 70
Josef Kejř 75

NOVÍ KAZATELÉ

Udělení dekretů

Po absolvování ročního vikariátu na sborech pod vedením mentorů, po pohovoru se synodní radou a na doporučení komise pro vikariát obdrželi dekret volitelnosti za faráře v ČCE: Dalibor Antalík, Jakub Hála, Alexandra Hauserová, Zdeněk Píštěk, Jan Zámečník. Dekret volitelnosti za jáhny obdrželi: Radek Hanák, Stanislav Mikulík a Kateřina Rybáriková.

ZE SVĚTA

Konec násilí vůči křesťanům v Iráku je zatím v nedohlednu

Irák. Poslední květnový den byl po dvou předchozích pokusech o únos zavražděn otec čtyř dětí Arakan Yacob a tři týdny předtím jiný mladý křesťan, jehož rodina nebyla s to zaplatit vyděračům požadovaných sto tisíc dolarů. Iráčtí křesťané už přestávají doufat v možnost pokojné budoucnosti, konstatuje v rozhovoru pro nadaci Pomoc trpící církvi chaldejský arcibiskup Bashar Warda z Erbilu v iráckém Kurdistanu.

Od roku 2002 zahynulo násilnou smrtí více než 570 křesťanů. Dva iráčtí biskupové a 17 kněží bylo mezi léty 2006 a 2010 zajato a mučeno únosci; jeden biskup, čtyři kněží a tři podjáhní byli zavražděni.

V posledních měsících se zhoršily také vyhlídky těch, kdo pomýšlejí na emigraci do některé ze sousedních zemí. Turecko není státem nakloněným křesťanům a Sýrie se zmítá v nepokojích. Podle arcibiskupa Wardy za posledních třicet let klesl počet křesťanů v Iráku z 1,4 milionu na zhruba 150 tisíc. *ChristNet/(MiH)*

CÍRKEV ŽIJE

foto: Tomáš Najbrt

Romové na synodu

Pokud očekáváte, že se 1. zasedání 33. synodu Českobratrské církve evangelické zúčastní Romové, budete zklamáni. Hlavním tématem letošního synodu byla však práce pro Romy a s Romy.

Hosté samozřejmě na synodu byli, tentokrát nás navštívili zástupci protestantských církví z USA, Francie, Polska, Maďarska a Slovenska.

Letos se synod konal v netradičním prostředí: v prostorách Benediktinského opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Emauzích v Praze na Novém Městě, zahájen byl ve čtvrtek 19. května také neobvykle: slavnostními bohoslužbami v katolickém kostele Panny Marie v Emauzích. (Závěrečné bohoslužby se konaly již tradičně v neděli 22. května v pražském kostele u Klimenta.)

S dvouletou přestávkou byl dvacet let předsedou synodu Vladimír Kopecký. Po zahajovací bohoslužbě mu poděkoval a medaili vděčnosti předal synodní senior Joel Ruml.

Letošní synod byl volební, na čtyřleté funkční období se volil předseda synodu, pět místopředsedů synodu a jejich náhradníci. Hned na první pokus byl zvolen předsedou synodu brněnský farář a senior Jiří Gruber. Do předsednictva byli z řad farářů zvoleni Jan Plecháčec a Michal Kitta, jejich náhradníky jsou Radmila Včelná a Miroslav Pfann. Za laiky byl zvolen Vladimír Buzek, Vladimír Zikmund a Jaroslav Andrejs. Náhradníky jsou Josef Beneš a Miloš Dědič.

Večer věnovaný hlavnímu tématu zahájila Mgr. Irena Kašparová, odborná asistentka Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, obor sociální antropologie. Představila Romy jako národ, který se liší nejen stát od státu, ale i v rámci jednoho národního společenství. Hovořila o historii, mentalitě a společenském postavení Romů v Čechách. Olašští Romové kočovali do roku 1959, dodržují romské tradice (mají vlastní soud), žijí ve velkých městech a jezdí velkými auty. Pětaosmdesát procent Romů bylo násilně přesídleno ze Slovenska, ti jsou nejchudší, žijí v ghettech velkých měst, špatně mluví česky i romsky. Nejvíce integrovaní a vzdělaní jsou Sinti, Romové na Moravě, kteří utekli z Německa před Hitlerem.

Komunismus potlačil odlišnosti Romů, z čehož vyplývá nízká víra ve vlastní etnikum.

Farářka ČCE a pedagožka Eva Potměšilová učí patnáctým rokem na základní škole v Praze na Žižkově a zároveň na SOŠ managementu a práva učí sociální péči pro etnické skupiny. Seznámila účastníky synodu se svými zkušenostmi z učitelské praxe v Praze na Žižkově. Romské děti nejsou vedeny ke stálému plnění pro ně nepříjemných povinností, převládá u nich touha po okamžitém uspokojování potřeb, což se projevuje absencí perspektivy a neschopností plánovat. Romská komunita má nedůvěru k „bílým institucím“, školu nevyjímaje. Většina Romů má základní vzdělání, často nedokončené. Na základní škole v Praze 3 se pro bezproblémové začlenění dětí do první třídy ukázala jako prospěšná předchozí návštěva třídy přípravné.

Rozhovor s novým předsedou synodu Jiřím Grubem najdete na www.e-cirkev.cz, sekce rozhovor.

Pro podporu romských žáků a přípravu na střední školy existuje ročně kolem šedesáti projektů (např. Nová škola, Občanské sdružení S. T. O. P., Slovo 21 – doučování). Od školního roku 2005/2006 existuje program „vyrovňávání příležitostí přístupu ke studiu uchazečů z různých znevýhodněných skupin“. Romové jsou jednou z nich a nejsou evidováni zvlášť.

Podle Marty Doubravové, vedoucí nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Rubikon střediska Diakonie ČCE na Vsetíně, nemá ČCE šanci nabídnout Romům přijatelnou podobu víry.

předsednictvo synodu – zleva: Michal Kitta, Jan Plecháček, Vladimír Zikmund, Jiří Gruber, Jaroslav Andrejs, Vladimír Buzek

Někteří lidé se chovají rasisticky a xenofobně. Proto je potřeba změnit sebe, což se netýká celku, ale jednotlivců. Marta Doubravová promluvila na téma práce s romskou komunitou a vliv evangelizace na konkrétní skupinu.

Poslední příspěvek přednesl Dušan Vagaský, ředitel Generálního biskupského úradu Evangelické církve a. v. (ECAV) na Slovensku, který hovořil o situaci Romů na Slovensku. ECAV ve spolupráci s Martin Luther Bund připravila projekt, který má povzbudit církevní sbory k práci s Romy. Hlavní cíle projektu jsou: evangelizace v romských osadách, zabezpečení základní duchovní literatury v romštině, vzdělávání terénních misijních pracovníků, spolupráce na řešení ekonomických problémů romských spoluobčanů apod. Na podporu projektu se konala během roku 2010 sbírka, která vynesla 34 400 eur.

Velice zajímavý příspěvek k hlavnímu tématu synodu měl Peter Bakay z Luterské evangelické církve v Maďarsku, ale škoda, že byl přednesen jen na tiskovce, pořádané před synodem pro novináře. V Maďarsku tvoří luteráni 3 % a Romové 6 až 8 % obyvatelstva. Luteráni konají misii mezi Romy na ekumenickém základě a také za hranicemi, kde žijí Romové mluvící maďarsky. Luterská církev je pro pozitivní diskriminaci. Proto má vytvořenu univerzitní síť; ve sborech si vyhlédnou talentované romské děti a během studia je provázejí na luterské škole. Když budou děti studovat, dostanou podporu. Také mají „Společný stůl“ – tábor pro Romy a ne-Romy: u stolu pro 50 až 100 lidí, kterému předsedá Ježíš, se všichni vzájemně učí a poznávají se a tak se mohou navzájem obdarovávat.

Dále luteráni pracují ve sborech se sociálně handicapovanými dětmi, které mají talent, ale v rodině se nenaucily soustředit a škola se jim nemůže

individuálně věnovat. V šesti sborech, kde mají romskou misii, pomáhají dětem, doučují je nejen školní předměty, ale i biblickou dějepřevu. Také jim pomáhají najít sociální vztahy, učí je, jak se kulturně chovat. Misie postupuje krůček po krůčku pod biblickým mottem: „Přijďte ke mně všichni.“

Peter Bakay předal ještě před synodem členům synodní rady březové koště, vyrobené maďarskými Romy, s tím, že koště můžeme v naší církvi použít na vymetení starých nepořádků a přimetení dobrých nápadů.

Po diskuzi a rozpravě k hlavnímu tématu odhlašoval synod následující usnesení:

1. Synod souhlasí s dosavadním postupem synodní rady při plnění usnesení 4. zasedání 32. synodu ČCE č. 36.

2. Synod ukládá synodní radě, aby jako podnět pro další vzdělávání a odbourávání předsudků zaslala sborům příspěvky k tématu práce církve pro Romy a s Romy, které byly předneseny na 1. zasedání 33. synodu.

3. Synod žádá členy ČCE, kteří mají praktické zkušenosti s postavením a potřebami Romů žijících v České republice, aby prostřednictvím staršovstev sborů a konventů navrhovali konkrétní kroky, jak pracovat s Romy a co pro ně dělat na sborové, seniorátní i celocírkevní úrovni.

4. Synod pokládá problematiku života menšin v české společnosti za aktuální a vyzývá sbory ČCE, aby aktivním nesením pokoje v ekumenické spolupráci mírnily napětí vznikající mezi většinovou společností a menšinami.

Gabriela Fraňková Malinová

P. S. Koště od maďarského hosta je dispozici v ústřední církevní kanceláři.

Hebe Kohlbrügge

Zosobnění angažované křesťanské životní cesty

Vzácný host synodu

Můj nevypočitatelný život od roku 1914 je podtitul knihy *Dvakrát dvě je pět*, kterou přijela do Prahy osobně představit sedmadevadesátiletá Holanďanka Hebe Kohlbrügge. Vitální drobná stará paní, která předchozí den absolvovala cestu napříč Evropou a ráno pěší procházku z hotelu do kláštera v Emauzích, promluvila na synodu pevným hlasem a jasnou řečí. Vzpomínala na počátky svých kontaktů s Čechy, kdy ji posilovalo přátelství se čtyřmi českými komunistkami v koncentračním táboře v Ravensbrücku v době druhé světové války.

Po návštěvě Československa v roce 1961 a smutném zážitku, jak vypadá život v reálném socialismu, rozvinula své aktivity na podporu sester a bratří za železnou oponou. Stála za vysíláním holandských studentů na studia do Prahy, podporou českých studentů, aby mohli jít studovat do Holandska, za navázáním desítek kontaktů mezi sbory, faráři, akademiky a dalšími lidmi.

Pro své aktivity byla v roce 1974 prohlášena komunistickými úřady za nežádoucí osobu, a cesty k nám ustaly. Ne však korespondence a kontakty. Naopak – přicházely další neočekávané impulzy. Do Prahy se znovu podívala až po roce 1989.

Ve všech krizích a konfliktech na své životní cestě jednala Hebe Kohlbrügge vždy křesťansky, se silnou potřebou dobrat se pravdy a s výrazným a kritickým hodnocením událostí. Stávala se tak jasnou konstantou uprostřed nevypočitatelnosti a bídy tohoto světa. Ovlivnila životy stovek lidí, jak dosvědčil její průvodce a překladatel, někdejší student v Holandsku a nynější prorektor Univerzity Karlovy Martin Prudký.

Z rukou synodního seniora Joela Rumla přijala Hebe Kohlbrügge za dlouhotrvajícího potlesku synodálů medaili vděčnosti, kterou uděluje naše církve vzácným osobnostem za práci pro církev.

Prezentace českého vydání knihy *Dvakrát dvě je pět*

Do České republiky přijela Hebe Kohlbrügge na pozvání nakladatelství Eman a přátel z Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy, aby se osobně zúčastnila slavnostního představení své knihy vzpomínek. Na úvod pozdravil přítomné ve zcela zaplněné velké posluchárně Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy organizátor celé akce Martin Prudký. Přivítal také autorku knihy v její mateřštině a přítomného velvyslance Nizozemského království Jana Cornelise Hennemana. Hebe Kohlbrügge nebyla na akademické půdě Univerzity Karlovy poprvé – v roce 1991 jí zde byl udělen čestný doktorát.

„Kniha paměti Hebe Kohlbrügge je pozoruhodným svědectvím angažované křesťanské životní cesty uprostřed velkých evropských konfliktů 20. století. Autorka, kterou dnes máme mezi sebou, vstoupila svým přátelstvím a solidaritou do našich životů buď přímo, nebo zprostředkovaně pomocí svých spolupracovníků. Dva z nich jsou dnes také mezi námi: Hans van der Horst a Jan Kraaieveld. Po desetiletí se jejich cesta proplétala s příběhem naší země i naší církve. V řadě oblastí, velice vynalézavě, vytrvale a účinně. Kniha je toho zřetelným důkazem,“ řekl Martin Prudký v úvodu.

Setkání pak pokračovalo čtením ukázek z knihy, slovem vydavatele Tomáše Trusiny a překladatelky Moniky Žárské. Se zajímavostmi, o kterých sama

Kohlbrügge v knize nepíše, seznámil publikum autor předmluvy, emeritní profesor a dlouholetý spolupracovník autorky, Ladislav Hejdánek. Byly jimi záznamy vyšetřovacích spisů Státní bezpeč-

nosti, které si vyšetřovatelé na Hebe Kohlbrügge vedli a kde mapovali její aktivity a kontakty v křesťanských organizacích v Holandsku, Česku i jinde v Evropě. Na závěr svého vystoupení Ladislav Hejdánek řekl: „Jsou lidé, kteří dokážou být za svého života stateční jen jednou, a jsou lidé, kteří jsou málo stateční na začátku, ale pak jsou čím dál statečnější – a právě taková je Hebe.“

S pokorou, skromností a vděčností vzpomněla pak autorka na celý svůj bohatý život, jak ho popisuje ve zmíněné knize. Po promluvě odměnilo publikum tuto výjimečnou osobnost dlouhým potleskem. Řada přítomných si nenechala ujít příležitost získat autogram do knihy, kterou bylo možné na místě koupit.

Daniela Ženatá

Evangelická rekreační střediska: ano, nebo ne?

Hledání nové koncepce

Jedním z témat letošního synodu byla rekreační střediska církve. Synodálům byla předložena obšírlá zpráva o stavu rekreačních středisek z pera pracovníka Pomocného díla evangelických církví ve Švýcarsku (HEKS) Giovanniho Hohla. Ze zprávy mimo jiné vyplývá, že žádné nemovitosti nejsou zadluženy cizím kapitálem (na Západě bývá podle Hohla zadlužení – hypotéky apod. i 50 %). To je i možnou příčinou minimálních investic v posledních pěti letech. Mnohá střediska vykazují nízký standard i úroveň technického stavu objektů. Pracovník HEKSu také upozornil na malou vzájemnou spolupráci mezi středisky a ve své zprávě krátce hodnotil všech šest míst, která církev vlastní (Sola fide v Janských Lázních, Herlíkovice, Chotěboř, Běleč, Church Penzion v Praze i středisko Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem. To jediné je ve vlastnictví seniorátu a záměrem vlastníka je jeho prodej. Dvě třetiny získaných peněz by měly jít na investice do ostatních středisek). Nejlépe z hodnocení vyšlo paradoxně nejlevnější, ale ziskové středisko v Chotěboři, a to zejména díky sezonnímu provozu a nasazení dobrovolníků.

Následující rozprava byla krátká a nijak bouřlivá. Snad jen Tomáš Molnár, farář z Trutnova, poněkud zpochybnil hodnocení Janských Lázní, které Hohl označil jako stagnující, zatímco Herlíkovice

se mu pod vedením angažovaného kuratoria jeví jako rozvíjející se. Podle Molnára je situace opačná. Otázkou je, zda se tato střediska dají srovnávat. Je zřejmé, že Sola fide v lázeňském městě pod lanovkou na Černou horu má poněkud jinou startovní pozici než Horský domov v Herlíkovících, který má téměř již charakter vysokohorské boudy s náročnějším přístupem v zimním období. Nevím, jak tato střediska spolupracují, ale možná by jim, navzdory konkurenci, pomohly užší vzájemné kontakty. Na obou místech existuje skrytý potenciál. V Jánkách by mohli nabízet léčivý pramen proti krizi evangelické identity nebo oplatky solafidky. V Herlíkovících zase honit po stráních stádo ovcí či koz. Na Západě prý turisté platí velké peníze za pohled na němou tvář, kydání hnoje či ruční kosení luk.

Z kuloárové diskuze se synodály jsem měl pocit jisté apatie či rezignace. Mnozí provozování rekreačních středisek církví považují za problematické a nejrady by většinu z nich prodali. Synod prý touto tematikou ztrácí drahocenný čas. Jiní naopak volají po tom, aby se hledání nové koncepce církevních středisek stalo tématem některého z budoucích zasedání synodu.

Jan Kirschner

Jsme tady a jsme fajn lidi!

Misijní poslání křesťanské církve – a tedy i našich sborů – je velmi široké. V této sérii článků se soustředujeme předně na jednu výšeč misijního vějíře: Jak současnému českému člověku nabídnout bohatství křesťanské víry v evangelickém podání tak, aby se případně začal zajímat o její obsah a praxi, nebo se dokonce rozhodl stát se také praktikujícím křesťanem – evangelíkem?

V zatím posledním příspěvku (*Český bratr* 2011/6) se autor pokusil laskavému čtenáři nabídnout shrnující misijně-evangelizační sborový koncept zahrnující aktivity tří hlavních typů. V dnešním článku budou pojednány především aktivity prvního typu, které mají za svůj cíl vyslat do okolí sboru prostý pozitivní signál: „Jsme tady a jsme příjemní lidé (i přesto, že jsme věřící)!“

Začíná to u každého z nás

Misijně-evangelizační předpolí budují nejprve samozřejmě postoje nás všech praktikujících evangelíků ve zcela všedních životních situacích. Existuje pět hlavních evangelií, která přibližují Ježíšův život – řekl prý někdo někdy – podle Matouše, podle Marka, podle Lukáše, podle Jana a podle tebe! Ono páté evangelium se v našem světě čte nejčastěji. Naše osobní či sborové misijní pozvání ke křesťanskému alternativnímu životnímu stylu bude mít tím lepší ohlas, čím více bude na našich osobních, rodinných a profesních životech poznat, ke kterým spirituálním pramenům chodíme pít.

Každý aktivní evangelík – nejen farář – může sobě vlastním způsobem přirozeně a spontánně projevit svou víru na misijním „předpolí“: Psát příspěvky – nepovýšené a neagresivní! – do internetových diskusí o víře a církvích. Poskytovat sousedskou a přátelskou výpomoc. Být otevřený a pohostinný vůči sousedům, spolupracovníkům. Angažovat se podle svých zájmů v různých zájmových organizacích, např. sportovních, skautských...

Sborové pozitivní signály

Moudré staršovstvo, které chce se svým sborem misijně působit, však nenechá vytváření tohoto

evangelizačního předpolí jen na jednotlivých členech. Pokusí se nabídnout i společné aktivity, které přirozeným způsobem spojí život církve a jejího okolí. Zde je hrst příkladů, které je potřeba korigovat a dále rozšířit podle místních poměrů:

1. Pronájmy sborových prostor: V našich sborech se častokrát konají koncerty, jiné kulturní akce, schůzky různých zájmových skupin... Když např. v Libni pronajímáme kapli pro vánoční koncerty místní mateřské školy, nechceme za to peníze, ale prostor pro přibližně čtyřminutovou

prezentaci našeho sboru. Tato prezentace pak není kázáním evangelia, ale pokud možno nápaditou „reklamou“ na sbor, přizpůsobenou dané cílové skupině rodin s dětmi. V tomto kontextu je samozřejmě velmi důležité, jak jsou prostory našich sborů (ne)upravené.

2. Spolupráce na místní a regionální úrovni: s probouzející se občanskou společností se aktivním sborům nabízí čím dál více možností, jak se vhodně zapojit do místních a regionálních aktivit. Představitelé sboru mohou přispívat do místních médií. Při všelijakých obecních a městských akcích lze část programů – i zcela sekulárních – konat ve sborových prostorech.

3. Webová prezentace: Chceme-li oslovit střední a mladší generaci, nepřehlédneme klíčovou roli webové prezentace našich společenství. O jejím obsahu pojednáme podrobněji v některém z dalších článků, nyní zmiňme prozatím alespoň první dojem, jakým působí. Webová stránka, která uvádí jako aktuální akce setkání z roku 2003, vydává o sborovém životě velmi nelichotivé svědectví. Na každém sborovém webu by měly být velmi snadno přístupné fotografie z akcí, které mohou na první pohled rozbít hned několik předsudků o církvi: Ano, ve sborech jsou i mladší lidé. Ano, v církvi je místo i pro zábavu a smích...

Dětské hřiště – kázání beze slov

Nakonec si autor dovolí představit ještě jeden případ libeňské aktivity z misijního „předpolí“, který spoluotevřel už před více než deseti lety jeden z jeho farářských předchůdců, Ondřej Stehlík,

a jehož sladké plody se od té doby nepřestávají sklízet.

Na konci ulice, ve které libeňský sbor sídlí, se nacházel starý zdevastovaný parčík – poslední zelená oáza v okolí, které je široko daleko nepřilíživě vlídné. Poté, co bylo oznámeno, že parčík má být proměněn v parkoviště, se dala dohromady skupina lidí ze sboru i z okolí a svou občanskou angažovaností tento zelený ostrůvek zachránila. Sehnala granty a zřídila na místě bývalého parčíku dětské hřiště. Sbor se při tom stal zcela přirozeně zastřešujícím subjektem. Dětské hřiště je až dodnes ve správě sboru a všichni rodiče v širokém okolí to vědí. Pro tuto podstatnou skupinu lidí už církev nikdy nebude jen podezřelou nepřehlédnou organizací. Budeme-li je někdy moci my nebo někdo jiný křesťansky oslovit, budeme mít mnohem větší šanci získat jejich pozornost a zájem...

Roman Mazur

MISIJNÍ INSPIRACE

Konfirmace a dost!

Ateistou jsem nebyl nikdy. Rodina, do které jsem se narodil, měla křesťanské kořeny – tatínek byl pasivní katolík a maminka evangelička, žena zaneprázdněná starostmi všedního dne. Na víru v naší rodině nebyl čas. Nebyla ani vůle. Ihned po narození jsem byl v evangelické církvi pokřtěn – protože to bylo zvykem. Ve třinácti letech mne maminka přihlásila na konfirmační vyučování, které mělo být roční teoretickou přípravou na vstup do evangelického sboru – protože tak to bylo zvykem. Po této zkušenosti jsem rozhodně neměl chuť chodit do kostela. Vytrvale jsem proto několik dalších let odmítal všechna pozvání na setkávání evangelické mládeže. Měl jsem pocit, že svůj závazek vůči Bohu jsem splnil v okamžiku absolvování konfirmační slavnosti.

Když je kamarád neodbytný

Až jednou. Protože jeden věřící kamarád byl se svým pozváním velice vytrvalý, téměř dotěrný, rozhodl jsem se, že na setkání skupiny evangelické mládeže jednou zajdu, a pak už snad budu mít pokoj. Tehdy mi bylo osmnáct let. K vlastnímu překvapení jsem musel konstatovat, že se mi

tam docela líbí. Lidé byli milí, zpívali hezké písně s kytarou a dozvěděl jsem se spoustu zajímavých informací z Bible. Na setkání byla taková zvláštní radostná atmosféra, jakou jsem dosud nikde nezažil. Další týden jsem přišel znovu, a pak zase a znovu. Stal jsme se pravidelným účastníkem, začal jsem sám číst Bibli a také jsem se naučil modlit – hovořit s Bohem. Po nějakém čase jsem věděl, že můj život patří Bohu. Měl jsem jistotu, že Kristus zemřel i za moje hříchy a nyní je Pánem mého života.

Život jako puzzle

Nemohu říci, že by se v této chvíli můj život radikálně změnil. I dříve jsem se snažil žít poctivě a čestně. Nyní ale vše získalo hluboký smysl a já měl v srdci zvláštní pokoj a jistotu, že to, co dělám, je správně. Jako když konečně složíte puzzle a vidíte výsledný obraz, všechno krásně sedí. V evangelickém sboru jsem se aktivně zapojil do jeho činnosti, věnoval jsem se zejména aktivitám s mládeží a manželskými páry. Také jsem si tam našel věřící dívku, vzali jsme se a společně vychováváme tři děti (a čtvrté je na cestě), které se snažíme vést k víře.

Že jsem věřící, neznamená, že by se z mého života ztratily všechny problémy, starosti a pochybnosti. Víra mi ale dává sílu bojovat a překážky

v životě zvládat. Mým cílem je žít tak, aby Bůh měl z mého života radost a lidé kolem mne viděli, že křesťanský život má smysl. **Otmář (37)**

Farář Š. M. Pavlinec devadesátiletý

Když jsem slyšel vyprávět o nejmenovaném faráři, který byl velkým čtenářem. Četl doma i ve škole, četl o přestávkách i na ulici, když čekal na dopravní prostředky, ba i v nich. Četl na vojně, když čekal ve frontě na oběd. Na vojně byl u proslulých PTP. Četl všechno, co mu přišlo pod ruku. Když jsem tu historku slyšel, usoudil jsem, že to nemohl být nikdo jiný než Š. M. Pavlinec. Poté, co jsem měl příležitost se s ním setkat, ověřil jsem si to. Byl to on.

Farář Štěpán Milan Pavlinec se narodil 18. června 1921, vyrůstal ve východních Čechách jako syn faráře, maturoval v Hradci Králové, ale protože za války byly vysoké školy uzavřené, účastnil se pololegálního církevního studia teologie. Pak – patřil mezi ty nemnohé, kteří stihli získat stipendium v cizině dřív, než se zde ujali vlády komunisté a znemožnili styky s cizinou – pobyl tři semestry v Basileji, kde poslouchal mimo jiné i K. Bartha. Potom byl farářem v Bohuslavicích a později v Pečkách, to už byl ženatý s lékařkou Evou a narodili se jim tři synové. Když byla o prázdninách 1968 celá rodina na dovolené v Jugoslávii, a doma se mezitím odehrál nešťastný „vstup vojsk“, zamířila celá rodina rovnou do Švýcarska, kde otec měl již nejedno přátelství.

Pavlinec pak působil po dvacet let jako farář v Bernu až do důchodu. Sloužil na sboru spolu se dvěma domovskými faráři, ale také vydatně i bohoslužbami českých krajanů na různých místech a po třicet let i v křesťanském vysílání Svobodné Evropy, a to pod pseudonymem Petr Orlický nebo bratr Jeroným. Nepřestával přitom sledovat všechno dění ve své vlasti i v církvi, také věrnou četbou *Českého bratra*, *Kostnických jisker* i *Křesťanské revue*. Otevření hranic jej zastihlo už v důchodu. Od té doby pravidelně s manželkou zavítají do vlasti třikrát do roka na několik týdnů. Navštěvují jeho bývalé sbory a přátele, účastní se řady církevních slavností. Š. M. Pavlinec bývá ovšem i svědkem rozloučení s řadou svých kolegů vrstevníků.

Jeho hojná četba i znamenitá paměť mu propůjčují neobyčejný rozhled. Jako fundovaný teolog se zde v šedesátých letech účastnil mnoha diskusí a publikoval řadu odborných článků. Byl také po celou dobu členem novozákonní překladatelské komise pro ekumenický překlad Bible. Šíře jeho zájmů mu umožňuje velký rozhled, snad až po určitou míru roztěkáni. Pamatuje si také spoustu vtípů, a proto nebývá nikdy nudným společníkem.

Výrazné je jeho sociální citění, jež však bylo ve zdejší totalitně řízené společnosti na veřejnosti deformováno, a to on těžko snášel a nad křivdami se velmi trápil. S nelibostí ovšem pozoruje i některé jevy bohaté společnosti ve své druhé vlasti. Když jsem se jednou kriticky vyjádřil o jeho emigraci s tím, že farář nemá opouštět své prostředí v nouzi, někdo moudrý mi odpověděl: vždyť on tu nemohl zůstat, protože trpěl křivdami zdejšího režimu více než kdokoli jiný. On sám po létech vysvětloval: žil jsem v ustavičném stresu. Doma proto, že každé zazvonění domovního zvonku ve mně budilo obavy z možného kriminálu, a v cizině proto, že každé polevení ve svědomité práci se pracovníku odjinud odpouští méně než domácímu.

Snad tedy poslední desetiletí umožnila bratru faráři Pavlincovi pokoj a sklizeň požehnání, jež zaséval. Jeho devadesáté narozeniny si spolu s jeho rodinou připomene v polovině července i jeho bývalý sbor v Pečkách. Spolu s ním mu vyslovují dík i blahopřání i mnozí přátelé.

Blahoslav Hájek

Stížný list proti upálení Mistra Jana Husa z roku 1415

Nový exponát Mezinárodnímu muzeu reformace v Ženevě

„Odhalte napínavé dějiny reformace od roku 1536 do dneška!“ hlásá slogan v Mezinárodním muzeu reformace (Musée international de la Réforme) v Ženevě. V muzeu jsou soustředěny objekty, knihy, manuskripty a další dokumenty z doby Kalvínovy reformace. Jan Kalvín (1509–1564) v Ženevě působil a v katedrále hned vedle muzea můžeme vidět dodnes židli, na které sedával.

Předseda krajanského spolku Beseda Slovan Jaroslav Havelka a synodní senior ČCE Joel Ruml při podpisu darovací smlouvy

Zásluhou předsedy krajanského spolku Beseda Slovan v Ženevě, Jaroslava Havelky, přibyla v Muzeu reformace nová vzácná památka. Připomíná českou reformaci, která proběhla již sto let před Kalvínem. Důstojným a pro návštěvníky velice atraktivním exponátem se stalo faksimile Stížného listu české šlechty kostnickému koncilu z 2. září 1415. Šlechta si v něm stěžuje na jednání a zacházení s čestným člověkem, vzdělavcem a kazatelem Janem Husem, který skončil jako kacíř na hranici. K listině je přivěšeno sto pečeti českých stavů.

Z iniciativy spolku Beseda Slovan byly shromážděny finanční prostředky, faksimile bylo vyrobeno

a darováno muzeu. (O přípravě a průběhu tohoto projektu jsme informovali v ČB 9/2010.) Finančně tento nákladný projekt podpořili: Magistrát hl. města Prahy, Nadace Jan Anders Sládek, Českobratrská církev evangelická, krajanský spolek Beseda Slovan a Svaz spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku. Nad slavnostním předáním faksimile Stížného listu převzal záštitu 1. místopředseda Senátu Parlamentu České republiky Přemysl Sobotka a byl také osobně přítomen. Slavnost proběhla za účasti delegací z České a Slovenské republiky a představitelů Ženevské i kantonální správy. Byli přítomni i zástupci církví, za ČCE synodní senior Joel Ruml a synodní kurátorka Lia Valková.

Samotné slavnostní odhalení nového exponátu proběhlo 16. května. Bylo zarámováno kromě pozdravů mnoha oficiálních hostů dvěma odbornými příspěvky. Josef Daniel Beneš, farář ČCE, který prožil velkou část svého života v emigraci v Ženevě, promluvil na téma Kalvín a Čechy a profesor František Šmahel z Prahy, znalec husitství a reformace, proslavil přednáškou Počátek husitské reformace: Stížný list z roku 1415 a jeho politické dopady. Společenský lesk celé akci dodal také třicetičlenný Ženský pěvecký sbor Českého spolku v Košicích, který vystoupil s husitským chorálem z 15. století a kantátou Bohuslava Martinů *Otvírání studánek*.

Slavnostní předání Stížného listu Muzeu reformace bylo spojeno s oslavami 110. výročí založení krajanského spolku Beseda Slovan v Ženevě. Tento spolek je nejstarším českým spolkem v cizině a nepřetržitě pracuje již od roku 1901. V neděli 15. května proběhlo vzpomínkové setkání u pomníku Jana Palacha ve Vevey a Jana Masaryka v Ženevě. Na obou místech zaznělo několik příspěvků a slavnostnost chvíle dokreslil zmíněný pěvecký sbor, který zapíval vícehlasé úpravy národních písní a českou a slovenskou hymnu.

Daniela Ženatá

Faksimile Stížného listu

stížnost českých stavů z 2. září 1415 kostnickému koncilu

Akademický malíř David Frank je vystudovaný restaurátor. Po střední grafické škole, kde vystudoval obor restaurování knižních vazeb a papíru, pokračoval na Akademii výtvarných umění v Praze specializací restaurování malířských děl v atelieru profesora Strettiho.

Jak jste přišel k restaurování a výrobě dokonalých kopií, jakou je například faksimile Stížného listu českých stavů z roku 1415?

K restaurování rukopisů, iluminací nebo celých knižních vazeb jsem se dostal díky akademickému malíři Jaromíru Laudovi, který se restaurování věnoval dlouhá léta. Vrátil do života už zapomenutou technologii středověké malby, kaligrafie a přípravy pergamenu. Metodiku už několik set let nikdo nepoužíval, ale on ji začal znovu objevovat. Pro výstavní účely bylo potřeba občas vyrobit faksimile nějakého dokumentu nebo iluminace, on se tím začal zabývat a postupně dosáhl velkých znalostí. Práci jsme spolu často konzultovali a řešili některé nejasné postupy, mě to velice zajímalo. Postupně mi předal mnoho vědomostí, protože věděl, že prakticky nemá nikoho, kdo by v této práci pokračoval.

Asi není mnoho lidí, kteří staré technologie znají a ovládají, že?

To není. Je to dáno také materiálovou nedostupností. Pergamen, v konečné fázi pěkně rovně uříznutý, vypadá tak trochu jako papír. Ale je to kůže – nejčastěji z mladé kozy nebo telete. Sam neznám v Evropě nikoho, kdo vyrábí jemný psací pergamen v podobě a kvalitě jako ve středověku.

Jak jste se dostal k zakázce na faksimile Stížného listu?

Stížný list je uložen v univerzitní knihovně v Edinburghu. Není přesně známo, za jakých okolností a kdy se tam dostal. O nějaké repatriaci dokumentu nemohla být řeč, skotská strana ho uchovává jako jednu ze svých významných archiválií, ale Národní archiv dosáhl toho, že dostal povolení k výrobě faksimile. Kopii jsem dělal přímo v Edinburghu

podle originálu listiny, což je nezbytné. Nyní je uložena v Národním archivu v Praze. A pak přišel požadavek pana Havelky z krajanského spolku Beseda Slovan z Ženevy, aby i česká reformace byla prezentována v Muzeu reformace v Ženevě. A jako exponát připomínající českou reformaci byl vybrán Stížný list. Druhé faksimile jsem dělal již v Praze, protože jsem měl otisky pečeti a zvládnutý postup.

zcela vpravo David Frank

Co je na Stížném listu zvláštního, lákavého?

Zajímavé jsou pečete českých stavů přivěšené na listině. Je jich sto. Text je někde špatně čitelný, místy až nečitelný, ale celkově je celý dokument velice zajímavý vizuálně i svými historickými souvislostmi. Proto se asi v Ženevě rozhodli, že to bude důstojný a atraktivní exponát na památku české reformace. Původně bylo opisů snad osm, podpisů význačných intelektuálů té doby tam bylo celkem téměř pět set. Dochoval se jediný opis.

Jak se takové faksimile středověké listiny dělá?

Výroba vychází z postupů, které se užívaly ve středověku. Aby kopie byla věrohodná, používá se pergamen jako tehdy. Já si jej vyrábím ►

sám. Základ je kůže z kozy nebo telete, louží se ve vápně, pak se z něho odstraní chlupy, napne se do dřevěného rámu a kůže se z obou stran brousí, až zůstane tenká blanka, na kterou se dá z obou stran psát.

Z čeho je inkoust a čím se na pergamen píše?

Inkoust je z dubové kůry nebo duběnek, to jsou takové ty kuličky na dubových listech. Obsahují velké množství tříslovin, takže po smíchání s některými sloučeninami železa vznikne černá sraženina, která je základem inkoustu. Píše se speciálně seříznutým husím brkem, aby výraz kaligrafie byl stejný jako na originále. Z pečeti se musí nejdřív udělat otisky, na to používám jemný dentální silikon, jako když vám dělají otisky u zubaře. Silikon je velmi šetrný k originálu a rychle tuhne, takže během pár minut máte otisk. Pak se do silikonových formiček odlijí pečeti z vosku.

Jak se udělá patina? Originál je někde zmačkaný, trošku zamazaný, poškozený...

Když se text dokumentu napíše, vypadá listina jako nová. Barva inkoustu je už trošku přízřivá.

sobená. Když se psal originál, bylo písmo kvůli čitelnosti pravděpodobně černé. Patinace se dělá mechanicky. Někde se písmo vybrousí, poškodí přesně podle originálu. Třeba text prošel cenzurou, která souvisela s dobou, nebo chtěl někdo vymazat z listiny své jméno, a tak je vyškrábané. Nebo jsou tam různé šmouhy, zatečené fleky. V tom už je kus improvizace, člověk se snaží co nejvíce přiblížit originálu. Přesnost při výrobě faksimile zvyšuje atraktivnost exponátu pro diváky. Historicky práce písařů a iluminátorů měla obrovskou výtvarnou a řemeslnou kulturu, a pokud je faksimile nezvládnutá – a i takové dnes vznikají – pouze se tím degraduje úroveň tehdejších děl.

Máte spočítané, jak dlouho výroba takového dokonalé kopie trvá?

Přesně to spočítané nemám, ale jsou to stovky hodin. Na Stížném listu jsem dělal asi od přelomu roku, předával jsem ho v dubnu, ale pergamen jsem měl už připravený dopředu.

Daž

Noc otevřených kostelů v „Domově na zámku“ v Myslibořicích

Nebylo to v noci ani v kostele, nýbrž odpoledne v kapli našeho domova. Středisko Diakonie ČCE v Myslibořicích má totiž svůj řád a hlavně je třeba hledět na schopnosti i síly našich obyvatel.

Přesto jsme nechťeli zůstat stranou, a tak se v třebíčském sboru, jehož jsme kazatelskou stanicí, zrodila myšlenka připojit se k celonárodní akci ale-
spon ekumenickou bohoslužbou v zámecké kapli, k níž pozveme i spoluobčany z Myslibořic.

Získali jsme pro spolupráci i katolického bratra faráře z Jaroměřic nad Rokytinou a bratra faráře z Církve československé husitské z Hrotovic. Oba u nás slouží každý týden po jednom dni.

Bohoslužbu vedl náš farář, který měl i přímluvnou modlitbu. Liturgií posloužil katolický bratr, kázal bratr z církve husitské. Společně jsme se všichni nahlas pomodlili modlitbu Páně a vyznali Credo. Při úvodní modlitbě jsme se připojovali vždy prosbou Kyrie, eleison. Zpívali jsme známé písně,

které na harmonium doprovázel emeritní senior naší církve, který nyní u nás bydlí. Takže jsme byli poněkud v přesile.

V domově ovšem není ekumenické shromáždění ničím výjimečným. Po celý týden kromě soboty se scházíme k biblickým hodinám, v neděli k bohoslužbám, bez rozdílu vyznání; my z ČCE, katolíci, také sestra z Církve bratrské, další ze Slezské církve a. v., na pokoji nás z rozhlasu poslouchá baptistka.

Co nás ale velmi potěšilo, bylo to, že přišli i někteří katoličtí obyvatelé z vesnice.

Pokud vím, všichni účastníci, ať z domova, či obce, různých vyznání, byli tímto setkáním nejen potěšeni, ale někteří přímo nadšeni. A tak doufáme, že i tento náš krátký, ale nemalý příspěvek k Noci otevřených kostelů nebyl bezvýznamný, ale z Boží milosti i požehnaný.

Hana Najbrtová,

pastorační pracovnice „Domova na zámku“, Myslibořice

„Save Our Souls“ centrum

Rozhovor s Alexandrou Lammelovou

Alexandra Lammelová je absolventka oboru psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Jejím prvním působištěm byla linka důvěry v krizovém centru RIAPS (Regionální institut akutních psychosociálních služeb), v SOS centru Diakonie pracuje od roku 2005; nejprve byla vedoucí linky důvěry, od roku 2009 řídí celé SOS centrum.

Jaké to je, přijít ze světského, civilního pracoviště do organizace církevní, byť s velmi podobným zaměřením?

Mně se tady líbí víc. Zdá se mi dost důležité právě to, že jsme pracoviště církevní, a dbám na to, aby to bylo znát – aby tu byla znát křesťanská víra. Ne že by se tady všichni k nějaké církvi přímo hlásili, ale nejsou tu zkrátka ateisté.

Jak jsem sama střediska Diakonie poznala, měla jsem pocit, že poměr věřících k nevěřícím, pokud jde o zaměstnance, je vskutku trochu problematický – na to, že se jedná o církevní zařízení.

A to se tady u nás právě změnilo. Dříve tady pracovali lidi, kterým byla víra cizí, kteří byli schopni tak nanejvýš říct, že „chápu, když je někdo věřící“. To se mi nezdá správné. Klienti

očekávají, že jim zaměstnanec bude v tomhle ohledu rozumět.

Sama to tedy dnes stavíte jako podmínku přijetí?

Jako vedoucí jsem zatím byla jen u jednoho výběrového řízení. Příslušnost k církvi nekladu jako podmínku přijetí, ale určitý vztah k víře je jednou z priorit.

Chtěla jste něco měnit, když jste se stala vedoucí? Potýkala jste se s něčím?

Jedna změna k lepšímu je dost zjevná, ale to není přímo má zásluha, to se tak prostě stalo: hodně se stabilizoval pracovní tým. Dříve tu byla dost velká fluktuace a pracovníci nebyli zrovna jednotní. To je teď opravdu jiné, cítím, jaká je tu soudržnost, kolegialita, lidé jsou schopni jeden druhého zastoupit.

Pamatuji SOS centrum ještě ve dvoře Husova domu, kde je naše církevní ústředí, a pak v Belgické ulici. Kdy jste se přestěhovali sem, do Varšavské ulice?

V listopadu loňského roku.

Kolik vás je a jaké máte profese?

Jsme psychologové nebo sociální pracovníci. Pracuje tu deset lidí, i když je to jen pět a půl úvazku.

Které služby tedy SOS centrum nabízí?

Krizovou intervenci – bez objednání, kdykoliv během pracovní doby. A poskytujeme ji i telefonicky. Linka důvěry se zrušila, ale telefonní konzultace děláme.

Proč se linka důvěry zrušila?

Je to v podstatě důsledek zákona o sociálních službách. Linka se musela registrovat jako samostatná služba. Dříve se žádalo o jeden ►

balík peněz na krizové centrum, teď je telefonní intervence samostatnou službou a my musíme žádat o peníze na každou službu zvlášť. A na novou službu jsme nedostali peníze. Nejjednodušší tedy bylo tu linku oficiálně zrušit a telefon převést do krizového centra. Ke krizové intervenci patří i sociální poradenství, protože jde třeba o lidi, kteří jsou zcela bez peněz a nevědí, jak si vyřídit sociální dávky a tak podobně.

V návaznosti na krizi poskytujeme také krátkodobou psychoterapii.

Co to je „krátkodobá“?

Dvanáct sezení.

Je tu také poradna pomocí e-mailu – odpověď musíme napsat do tří pracovních dnů. A jednou za dva týdny přicházejí dobrovolnice – právničky, které zajišťují bezplatnou právní poradnu.

Pak tady funguje poradna exekutorská. Z exekutorské komory sem přichází jednou týdně poradce, schází se tu s těmi, kterým exekuce hrozí nebo se už stala. To není naše služba, jen jim tady poskytujeme prostor. Ale spolupracujeme, jejich klienti se často stanou našimi a naopak.

A ještě se u nás schází psychoterapeutická skupina. Psychoterapie sice není sociální služba, takže terapeuti nemohou být placeni z peněz, které dostáváme z ministerstva práce a sociálních věcí. Jeden z našich terapeutů je dobrovolník, druhý je placen z peněz klientů.

Jak velký je ale rozdíl mezi krizovou intervencí a psychoterapií? V krizové intervenci přece jde o psychoterapii, ne?

Já si myslím, že ta krátkodobá psychoterapie ke krizové intervenci patří a je obhajitelná – pro prevenci nějaké další krize. Naše pomoc nemůže spočívat jen v tom, že se s klientem v rámci této intervence párkrát sejdeme; příčiny jsou vždycky hluboko a chce to delší práci. Pak můžeme klienta odkázat na jiné zařízení nebo na placeného terapeuta.

Ještě tady máme další užitečnou službu. Jde o nový program placený ministerstvem vnitra, který se zaměřuje na agresí, na pachatele domácího násilí.

A to za vámi takový násilník přijde sám?

Někdy je to na podnět jeho partnera, ale často opravdu přijdou sami. Našimi klienty se nejspíš stanou ti, kdo si svoji agresí uvědomují a viní se

z ní. Pachatel brutálního fyzického násilí, který nemá žádný náhled na věc, nepřijde. Je poměrně velká skupina lidí, kteří svou agresivní povahu neumějí ve vztazích zvládat.

K nám chodí na terapii individuální nebo v párech, a nejvíc se jich teď účastní právě té skupinové terapie. Je velmi úspěšná, klienti z ní dovedou dost vytěžit.

Jak vypadá složení téhle skupiny?

Teď jsou to samí chlapi, pachatelé partnerského násilí. Skupina je koncipována na rok, schází se jednou týdně na tři hodiny. To je dost dlouhá doba, začínali jsme se dvěma hodinami, ale skupina je takzvaně polootevřená, čili do ní přicházejí noví klienti průběžně, a když přijde nový, představování vždycky zabere dost času.

Kolik jich na skupině bývá?

V průměru tak sedm, celkový počet těchto klientů je teď dvanáct. Asi třetina je mimopražských.

To si vás musí považovat, když sem kvůli tomu jezdí.

Asi ano. Ti, kteří teď skončili, to hodnotí dost kladně. Snad jim to opravdu pomohlo, naučili se konfliktní situace zvládat. Jistě je ve vzduchu otázka, co bude dál, ale oni mají i předjednáno, že se občas přijdou ukázat. To může být povzbudivé i pro další klienty.

Vlastně se trochu divím – že jsou agresivní jedinci, kteří jsou ochotni a chtějí něco se sebou dělat, vydrží to celý rok a ještě se pak přijdou ukázat a nezmizí.

Když mají motivaci se svou agresí se potýkat, je to úplně jiné, než kdyby to měli třeba nařízeno soudem. Když to k něčemu vede, nám se s nimi hezky pracuje; a jim musí být také dobře, když na sobě nějakou změnu k lepšímu poznají.

Ptala se Jana Plíšková

Užitečné kontakty:

SOS centrum Diakonie ČCE, Varšavská 37, Praha 2

e-mail: linka.duvery@diakonieccce.cz,

agresevztazich@diakonieccce.cz

telefony: 222 514 040, 222 521 912, 728 047 416, 777 734 173

www.soscentrum.cz

Kontakty na všechny služby Diakonie ČCE najdete

na www.diakonie.cz

Diakonie na německém Kirchentagu

Poselství perníkových srdcí

Třiatřicátý německý Kirchentag, jedno z největších tradičních setkání křesťanů v Evropě, jehož se každým rokem účastní statisíce lidí, se konal od 1. do 5. června v Drážďanech. V prezentaci zahraničních organizací nechyběla kromě ČCE ani její Diakonie, druhá největší nestátní organizace poskytující sociální služby v ČR.

Reprezentační stánek Diakonie byl situován přímo v historickém centru města nedaleko Semperoper (Theaterplatz v blízkosti galerie Zwinger). Tady Diakonie ČCE prezentovala svou činnost vedle sesterských německých organizací v tzv. Diakonické čtvrti (Diakonie Quartier).

V českém stánku mohli návštěvníci zhlédnout kromě jiného videoprezentaci sociální kampaně OtevřenoSeniorům.cz a dokument o povodňové pomoci. Zvláště mladší hosté pak rádi využili možnost vyzkoušet si znalostní testy o České republice online a zejména tzv. asistivní pomůcky z poradny Lifetool, jako například simulátor jízdy na invalidním vozíku. Pro nejmenší zde byl připraven dětský koutek se stavebnicí.

Symbol a téma celého Kirchentagu – srdce – ocenili a doslova i ochutnali návštěvníci taktéž v diakonickém stánku: tradiční česká perníková srdce s nápisem Kirchentag 2011 pro zdejší evropské setkání vyrobili klienti chráněných dílen Diakonie ČCE v Terezíně a Soběslavi.

Kromě prezentačního stánku připravila Diakonie ČCE také kulturní program v podobě tanečního vystoupení. Romské tance zde na několika scénách představila dívčí taneční skupina Jilestar ze střediska Diakonie ve Vsetíně. Drážďanské publikum

jejich poutavé vystoupení po zásluze odměnilo bouřlivým potleskem.

Celkem v letošním roce přivítal Kirchentag rekordní počet téměř 500 tisíc návštěvníků.

Více informací najdete dále na německém portálu www.kirchentag.de, fotografie také na www.diakonie.cz **ph/vk**

AKTUALITY

Občanské poradny pomáhají i elektronicky

Více než šest let poskytuje středisko Diakonie v Mostě služby občanské poradny. Za tu dobu se sem s různými dotazy obrátilo na pět tisíc lidí. Nyní poradna přichází s novinkou – odpovědi na vybrané nejčastěji kladené dotazy zveřejňuje na nových webových stránkách most.diakonie.cz. Zde také můžete poradně položit svůj elektronický dotaz.

„Návštěvníci nových webových stránek mostecké Diakonie najdou v Otázkách z občanské poradny odpovědi na dotazy týkající se například ztráty zaměstnání, domácího násilí, problematiky oddlužení, invalidních důchodů a podobně,“ říká vedoucí občanské poradny Markéta Střížová a dodává: „Ke každému

dotazu jsme se snažili shrnout základní fakta. Samozřejmě těm, kteří potřebují osobně probrat specifika své životní situace, jsme dále k dispozici v pátém patře mosteckého Business Centra na třídě Budovatelů.“

Podobnou cestu zvolilo také rokycanské středisko, jehož občanská poradna rovněž provozuje novou e-poradnu na stránkách rokycany.diakonie.cz.

Občanská poradna poskytuje rady, informace a pomoc všem, kteří se na ni obrátí. Je nezávislým místem bezplatné, důvěrné a nestranné pomoci, provází občany při jejich obtížích. Usiluje o to, aby občané netrpěli neznalostí svých práv a povinností, neznalostí dostupných služeb nebo neschopností vyjádřit své potřeby či hájit své oprávněné zájmy. **PH**

Marnost, světská marnost

Obávání se

Pod tímto názvem nalezneme podlužáckou píseň z Moravské Nové Vsi ve sbírce Františka Sušila. Podluží je nejjižnější část moravského Slovácka, území mezi městy Břeclav a Hodonín. Je to „malovaný kraj“ stojatých vod, rybníků a lužních lesů, a také království široce rozklenutých táhlých písni teskného zabarvení. Zdejší zpěv, zvláště u mužů, se vyznačuje velkým hlasovým fondem, silou a neobyčejnou nosností hlasu.

Perla dávnověkosti

Naše píseň, stejně jako celá Sušilova sbírka písňových „perel dávnověkosti“ (J. Rokyta), je cenným dokumentem lidové hudby „s patinou výrazových prostředků prvé poloviny 19. století a spolehlivým svědectvím dědinské zpěvnosti“ (J. Rokyta). Specifikum této sbírky spočívá také v tom, že obsahuje nemalý počet písniček s duchovním textem, zařazených do úvodních kapitol s názvy „posvátné“ či „dějpravné“. Tyto duchovní písňe jsou zajímavými projevy lidové zbožnosti 19. století. „Mnohdy ukazují písňe daleko do minulosti a nenesou žádné stopy s romantismem artificiální hudby své doby“ (J. Rokyta).

Kam sahají kořeny naší písňe? Do období baroka? Nebo snad do předbělohorské doby, kdy území kolem Nové Vsi patřilo evangelickým pánům ze Žerotína? Kdoví?

Každopádně není podstatné, zda píseň má či nemá evangelické kořeny! Nás především zajímá její vnitřní hodnota (poselství, obsah, nápěv), její vnější, tzv. znějící hodnota (jak zní, když ji zpívá ten, kdo ji zná a zpívá ji rád), a také její účinek na dnešního člověka. Otázku, zda je to píseň bohoslužebná (liturgická funkce: zpívána meditace; provedení: sólové nebo společný zpěv), či píseň pro privátní užitek, necháváme otevřenou, ale v novém zpěvníku by (snad) mohla být.

Sebezpytování

Píseň člověka vyzývá, aby zpytoval své svědomí, aby se zamyslel nad sebou a znovu rozvážil priority životních hodnot. Ve výpovědi textu se prolínají dvě časová pásma. „Svá odhalení před Bohem zažíváme už dnes“ (M. Kitta). Člověk obdržel Boží „mandát“ a prožívá již teď předvolání k Božímu soudu, kde mají být jeho činy hodnoceny. Je si vědom svého odcizení před Bohem, že se nechal chytit udičkami světské marnosti (např. láskou k přepychu a pohodlí apod.). Pocit špatné dosaavadní životní orientace a memento Božího soudu jej nenechává v klidu. Nitro je vylekané: „leká se duše má velkého zármutku“. Píseň je smutná a nekončí jako běžná evangelická píseň, napsaná perem teologa. Abruptní závěr písňe jako by nás nutí k nějakému pokračování, k dotváření dalších slok „písňe našeho života“. Zatím žádný konec, ale jedno ujištění se přece jen nabízí: „Počátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a poznat Svatého je rozumnost“ (Př 9,10). Tento verš by mohl následovat po zpěvu naší písňe. Je na nás, jak naplníme naše další dny. Jsme zváni, abychom svá srdce obraceli k Bohu. V tom nás povzbuzují slova jiné písňe Mikuláše Dačického z Heslova: „Těžko jest vám čekat na věčnú radost, podvodzuje vás světská rozkoš, marnost. Svět ten pomine i marnosti jeho, nestracujmež proň života blahoslaveného, Kristem Pánem nám obdrženého.“

Napojení na mystiku „táhlých“ písni

Morava je oblast, kde se setkává kultura evropského východu s kulturou západní. To se zřetelně projevuje v písňové tvorbě moravských regionů; zpěvy moravského Horácka jsou spřízněné se zpěvy z Čech a s hudbou z německých oblastí, a mají převážně durový charakter, kdežto zpěvy jihovýchodní Moravy vykazují příbuznost s hudbou slovenskou, maďarskou, rumunskou nebo ukrajinskou, a mají sklon k mollovému charakteru (J. Plocek). Moravská táhlá lidová píseň je

vzácný druh, vyznačující se emotivní barevností, vycházející z melodické a harmonické rozmanitosti. Je klidná, hluboce pocitová až mystická. Mívá složité metroritmické členění, jemné kontrasty zpomalení a zrychlení, střídání tichých a hlasitých pasáží, vyžaduje specifické interpretační prostředky. Po muzikantovi se vyžaduje, aby se na ně uměl napojit. Uvádíme citát, v němž jsou vyjádřeny zkušenosti se Sušilovými písněmi, jak je vyjádřil hudebník a hudební producent Jiří Plocek ve své knize *Sušilovské zrcadlo* (2005): „To napojení je něco, co se nedá vyčíst z teoretických knížek ani naučit ve škole... Dokonce jsem dnes přesvědčen, že si tak – pokud je člověk neopatrný a příliš náruživý ve studiu – lze zasypat studnu svého nitra... Někdy se člověk napojí hned, jindy

to chvíli trvá, než přeskóčí jiskra. Zjistil jsem, že každá píseň (samozřejmě nejenom lidová) má pro mne svůj čas... Některé písně se vracejí, a na jiné možná nikdy nedojde – nepotká se s nimi moje životní duševní konstelace. Ale to mne netrápí, protože právě ono putování a objevování mé vlastní cesty mi začalo dávat smysl. Čas od času mne chytne ‚toulavá‘ a vydávám se sám vstříc vzrušujícím setkáním. Setkávám se se sebou samým, kdy člověk stojí před písničkou jako před zrcadlem, v němž se mu v tónech a slovech zjevuje a hluboce jej prostupuje jeho vlastní radost, která nabíjí a povzbuzuje, anebo zvláštní smutek, který nedrásá, nýbrž zjemňuje vnímání a inspiruje.“

Ladislav Moravetz

Marnost', světská marnost'

"Táhlá" lidová z Nové Vsi / Podluží
Sběratel: František Sušil S 138/61
Úprava a zpracování: Ladislav Moravetz

Tempo rubato

1. Mar-nost', svě-tská mar-nost', k če-mus mja pod-ve - dla, od mé-ho mi-lě-ho

předehra / mezihra po 2. a 4. sloce

Bo-ha's mja od-ve - dla. *naléhavě* *zpomalit*

2. On mja na to stvořil, / abych jemu slůžil, / a já sem, můj Bože, / k tvej libosti nebyl.
3. Ej, došel mja mandat / od Boha samého, / že sa mám představit / před velebnost jeho.
4. Že mám počet vydat / z mých rozličných skutků, / leká sa duše má / velkého zármutku.

Láska k pravdě

Mistr Jan Hus

Se jménem českého církevního reformátora Jana Husa se v našich životech setkáváme často. Snad v každém městě je Husovo náměstí nebo Husova ulice, také některé evangelické modlitebny, domy a ústřední sídlo naší církve jsou po rodáku z Husince pojmenovány. Význam této osobnosti daleko přesahuje hranice církvi. Pro český národ se stal Jan Hus symbolem odhodlání zemřít pro pravdu. Od roku 2000 je 6. červenec, den jeho mučednické smrti, státním svátkem.

Jak slavíme v naší církvi svátek tohoto významného svědka víry?

Jan Hus podle ilustrátorky Milady Houskové

V některých sborech se konají bohoslužby, v jiných se připomíná Husův odkaz následující neděli. Faráři citují z Husovy *Postily* nebo se při bohoslužbách zpívá píseň Jezu Kriste, štědrý kněže. Věřící mohou navštívit sbory Církve československé husitské, kde se ve sváteční den konají bohoslužby. V Betlémské kapli mají slavnostní ráz a bývají přenášeny televizí. V západních Čechách se letos uskuteční už třetí ročník Husovy poutě, který má připomenout cestu betlémského kazatele na koncil v Kostnici.

Ani v jiné dny se na Husovu osobnost a jeho odkaz v církvi, a na akademické půdě zvlášť, nezapomíná. Skupina církevních historiků, klasických filologů a teologů se již několik let podrobně zabývá Husovým dílem a připravují se na důležité výročí v roce 2015, kdy uplyne 600 let od Husovy smrti.

Pro naši víru je důležitá srozumitelná a jasná biblická zvěst. I pro nás je Písmo nejvyšší autoritou. Betlémský kazatel zápasil o poznání pravdy z Písma a tuto pravdu se pokoušel uskutečňovat, činit a žít. Ukazoval na spjatost pravdy a svobody. Z poznání pravdy se Jan Hus snažil žít a následovat Krista. Vzkazuje nám to do dnešní doby jeho proslulý výrok:

„Věrný křesťane, hledej pravdy, slyš pravdu, uč se pravdu, mluv pravdu, braň pravdu až do smrti; neb pravda tě vysvobodí od hříchu, od ďábla, od smrti duše, a konečně od smrti věčné. Stůjte v poznání pravdě, kteráž nade vším vítězí a mocná jest na věky. Pravda Boží na věky přemáhá, ač na čas poražena bývá. Lépe jest pro pravdu smrti trpět než pro pochlebování časnou výhodou vzítí. Zlořečený ten, kdo pro skývu chleba opustí pravdu. Kdo pravdu mluví, hlavu si rozbíjí.“

Jsmo Pánu Bohu vděční za život a odkaz Mistra Jana Husa, jedinečného svědka víry.

Romana Špačková

Ach ta sekularizace!

Mezi věrci a bezvěrci (7.)

Česká společnost bývala tradiční. Tato tradice držela pohromadě jako souvislost takových segmentů, jako je oslava narození, dospělosti, sňatku a úmrtí, o něž pečovala náboženská instituce (katolická, popřípadě evangelická či židovská), disponující rovněž matrikami. Po staletí zažitý, i když zvolna se proměňující život mezi symboly, jejichž bytostnou úlohou bylo právě držet pohromadě.

Mezi společnostmi tradiční a potradiční zeje však hluboký příkop, nelze jít zpět, natožpak tento přelom zdolávat. Ale tento přelom často mate. Bývá příliš ztotožňován s Francouzskou revolucí, jež ale byla náboženštější událostí, než jak se mívá za to. Dále je přelomem v úhrnu řady dílčích kroků v různých oblastech západního světa. Vezmeme-li v potaz tuto náповědu, můžeme se snáze vzdát známé, ale poněkud naivní představy, že lidé v minulosti, a zejména ve středověku, byli nanejvýš zbožní a náboženští, kdežto v současnosti je ateista, kam se podíváš.

Přelomovost je dobře patrná na tom, že se náboženský význam výše zmíněných zvyklostí omezil jen na část společnosti a některé prvky (jako například matriky) přešly zcela do světských kompetencí. O to se ovšem oslabila souvislost náboženství se životem. Zde je možné mluvit o sekularizaci, o přechodu náboženského ve světské. Nezdá se však být jasné, zda mezi tím, co je náboženské, a tím, co je sekulární, vede ostrá hranice. Pro kolik současných křesťanů je vůbec na životě samém něco posvátného, co by zavazovalo k určitým postojům a praktickým krokům? Nepodléhají sekularizaci také křesťané sami?

O tom, že se nejedná veskrze o úpadek, se ví již jistou dobu, jakkoli hluboké a mocné úpadkové tendence jsou. Historikové dnes dobře vědí, jak „zesvětštlé“ a nábožensky vlašné byly zástupy našich dávných předků. Takže se zhruba dá říci,

že stačilo, aby se tradiční náboženské instituce a zvyklosti oslabily – a hráz se protrhla i v oblasti obyčejných lidských postojů. Mnoho lidí přišlo o souvislost s církví, aniž by pořádně vědělo jak.

Slovo sekularizace dostalo pravomoc zahrnout pod sebe všechno možné, takže se nejen stalo neustále užívaným výrazem pro charakter dnešní situace, nýbrž také předmětem nekončících debat religionistů a sociologů. Vychází od latinského výrazu *saeculum*, vyjadřujícího věk, časový úsek, anebo dokonce svět. V novověku se začalo jako sekularizace označovat odnětí církevního vlastnictví světskou mocí (v souvislosti s Francouzskou revolucí a v Napoleonově době s německou sekularizací roku 1803). A až ve 20. století se začalo šířit pochopení sekularizace jako zesvětštování, chápané příliš vágně jako odnáboženštění a o něco přesněji jako odcírkevnění.

Viděno z dnešního pohledu, sekularizace není jediným a všeobecným procesem, protože platí především pro většinu zemí Evropy, ne pro celý svět, a protože žádný konec náboženství obecně ani křesťanství speciálně nenastal. Někteří sociologové proto mluví raději o proměně funkce náboženství (Talcott Parsons), anebo dokonce o opačném procesu desekularizace (Peter Berger). Tím přitom ještě ani zdaleka nekončí rozplétání spletence vývoje lidské společnosti.

Není ovšem na místě příprava na triumfální pochod, je na čase spíše připomínka Božího vyhlášení: „má je celá země“ (Ex 19,5), jež dávno již neplatí jen o Izraeli, nýbrž o Zemi. K Božímu stvoření patří božníci i bezbožníci – a je iluze, že by na zeměkouli byl nějaký kousíček země, jemuž by Bůh nevládl. V čem ta vláda spočívá, je samozřejmě zapeklitá věc. Nyní dost na tom, že stačí se na svět dívat z hlediska věčnosti – a hned svět vypadá jinak, než jak se všedně jeví. Vypadá paradoxně: křesťanství je v něm místy vykázané

na okraj a zároveň je předmětem výtky, že utíká z tohoto světa, jako by bylo jen proto, aby nebylo. Přesto škoda i běda křesťanství, propadá-li

tomuto věku. Je totiž křesťanskou nadějí, nikoli křesťanským strašením, že tento věk tu nebude na věky věků. Amen?
Jiří Hoblík

RECENZE

Dvakrát dvě je pět

Můj nevypočitatelný život od roku 1914

Hebe Kohlbrügge – až donedávna to pro mě bylo jen jedno ze zaslechnutých jmen. To už jsem spíš něco tušil o eberfeldském kazateli Hermannu Friedrichu Kohlbrüggem (1803–1875)... Až z téhle knížky vím, že to byl pradědeček autorky.

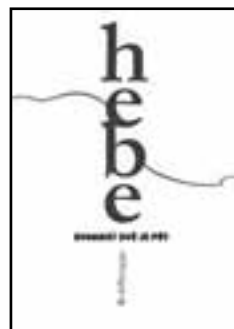
Více jsem o Hebe Kohlbrügge zaslechl, když si začala dopisovat s babičkou mé manželky, Věrou Hajskou (1927–2011). Fascinovalo mě, s jakou vášní spolu ty dvě staré ženy, osmdesátiletá a devadesátiletá, diskutují o teologii evangelisty Marka a o prvních kapitolách knihy Genesis... Až z téhle knížky vím, že to je vášeň pro autorku typická.

Před časem jsem se stal farářem v jednom z nemála českobratrských evangelických sborů, které už po několik desetiletí pěstují partnerské vztahy se sbory v Holandsku. Zítra tam odjíždím poprvé na návštěvu. A tak četba knížky *Dvakrát dvě je pět*, vzpomínek a reflexí Hebe Kohlbrugge, byla skoro povinná.

Hebe Kohlbrügge se narodila v roce 1914 v nizozemském Utrechtu a dodnes tam žije. Za těch málem sto let však „odžila“ mnohé. Pracovala v rodině synovce Winstona Churchilla. Na sklonku třicátých let se zvědavě vypravila do nacistického Německa, kde se podílela na práci Vyznávající církve a už v roce 1938 se kvůli tomu dostala do vězení, ze kterého ji u Himmlera vyreklamoval až nizozemský velvyslanec. Chvilí pak studovala teologii v Basileji u Karla Bartha. Po okupaci Nizozemí se zapojila do odboje a nakonec byla opět uvězněna, odsouzena na deset měsíců a odeslána do koncentračního tábora v Ravensbrücku.

V několika odstavcích popisuje Hebe Kohlbrügge svou práci ošetřovatelky dětí, které jejich matky porodily v táboře. Ty věty jen naznačují, ale i tak je těžké je číst. V táboře posléze onemocněla a život jí zachránily dvě Češky, uvězněné komunistky...

Je pozoruhodné, jak málo však vlastně píše autorka o sobě, byť kniha mimo jiné hezky zobrazuje vztah dvou navzájem se inspirujících a podporujících sester. Dvě třetiny z téměř třisetstránkové knihy jsou spíše popisem a reflexí práce Hebe Kohlbrügge na udržení rozhovoru mezi západní a východní Evropou. Hebe Kohlbrügge dospěla k přesvědčení, že ještě cennější než materiální pomoc, včetně distribuce teologické literatury, je

rozhovor jako takový, zprostředkování informací, kontaktů, výměna názorů a myšlenek, vzájemné poznání. Organizovala proto pobyty nizozemských univerzitních studentů a posléze i učitelů v Československu, Maďarsku, Polsku, Rumunsku a dalších zemích takzvaného východního bloku. Čtenář je svědkem, jakým způsobem angažovaná křesťanka sama i za pomoci citátů především z dopisů, které dostávala, přemítá mimo jiné také o našich dějinách, jak o nich svědčí, včetně toho, jak se na nich podílela.

Knihy je po grafické stránce tradičně emanovskými hezká, dobře přeložená Monikou Žárskou a vybavená cenným rejstříkem. Jedinou její vadou je, že nebyla doplněna českou věcnější a systematickou reflexí činnosti Hebe Kohlbrügge ve prospěch českých evangelíků.

Odbojová i poválečná činnost Hebe Kohlbrügge byla mnohokrát oceněna, včetně čestného doktorátu Univerzity Karlovy v Praze. Emanovské vydání knihy *Dvakrát dvě je pět je, soudím*, nejen splátkou či projevem vděčnosti za to, co Hebe Kohlbrügge pro české protestanty v minulosti udělala a prostřednictvím nadace SKGO (Nadace pro budování sborů ve východní Evropě) stále dělá, ale i unikát-

ním příběhem žitého křesťanství. V neposlední řadě je pak také cenným historickým pramenem.

Ondřej Macek

KOHLBRÜGGE, Hebe. *Dvakrát dvě je pět*.

Můj nevypočitatelný život od roku 1914.

Benešov: Eman, 2011. Přeložila Monika Žárská. 288 s. Bohatý

fotografický doprovod, 248 Kč.

ISBN 978-80-86211-71-8

Překonat strach

Jak se radovat ze života ve světě plném hrozeb

Kdysi se televizní moderátor zeptal rabína Harolda Kushnera, co si myslí o pokusu, který dokazuje, že modlitby za lidi v nemocnicích nemají žádný význam. Ten odpověděl: „Božím úkolem není nemocné lidi vyléčit, to je úkol doktorů. Úkolem Boha je dodat lidem odvahu.“

Žijeme v nebezpečném světě. Jak se s tím vyrovnat? Lidé používají tři strategie.

1. Cesta popření – svět je spravedlivý, před Boží prozřetelností se lidem nestane nic, co si nezaslouží. Člověka to utěšuje i straší zároveň.

2. Svět je naprostý chaos, plný zlých lidí a přírodních katastrof. Nedrží nad námi ruku žádný strážný anděl, lidé okolo nás jsou naši potenciální nepřátelé. Jenže člověk má potřebu někomu důvěřovat, potřebuje přátele.

3. „Ano, svět je nebezpečným místem, ale Bůh nám dal schopnost se s těmito nebezpečími utkat a překonat je... Modlitba a dobré skutky nás před zlými věcmi neuchrání (ačkoli dobročinnost a dobré skutky před nimi mohou ochránit jiné lidi), mohou však způsobit, že nás zlé věci budou bolet méně.“

Čeho se bojíme? Terorismu, přírodních katastrof, změny, zničení lidstva člověkem samým,

ztráty (zaměstnání, lásky) a odmítnutí, stárnutí a smrti. Každé z těchto oblastí je věnována v knize jedna kapitola.

Co kniha nabízí?

Určitě důležité rozdělení, resp. pojmenování oblastí, které jsou zdroji našich strachů. To je dobré pro lidi, kteří aktuálně žijí ve strachu, i pro ty, kteří jsou vedle nich a snaží se jim porozumět a pomoci. Říká se, že sdílená bolest je bolestí poloviční. A snad i pojmenovaný strach je strachem menším. Nebo aspoň uchopitelnějším.

První kapitola knihy se jmenuje: *Jedenácté přikázání: neboj se*. „Nebojte se mít strach. Naším cílem není strach popírat, nýbrž jej zvládnout, a tak odmítnout, aby nám bránil naplno a spokojeně žít.“

Poslední kapitola knihy nese název *Naděje a odvaha jsou Boží vůlí*. V době kolem židovského svátku Jom Kippur (Den smíření) se dvakrát recituje žalm 27, který začíná slovy: „Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bál? Hospodin je zástita mého života, z koho bych měl strach?... Kdyby se proti mně položilo vojsko, mé srdce nepocítí bázeň.“ (Žalm 27,1.3)

Žalmista věří, že Bůh bude s ním i v trápení, nebude mu čelit sám.

A nemám-li takovou víru jako žalmista? Kushner k tomu píše: „Bůh někdy přijde bojácným lidem na pomoc tím, že jim dá světlo. Světlo může mít podobu nějaké informace: „Bude to bolet jen několik vteřin, a pak vám bude zase dobře,“ nebo: „Udělal jsem všechno pro to, aby byl zájezd bezpečný a příjemný“...

Mnoho lidí našlo v těžké chvíli nečekanou sílu vydržet. Někteří z nich volali k Bohu slovy

„Zachraň mě“ a jako odpověď dostali sílu se s katastrofou vypořádat tak, aby je nezničila.

Alternativou k úspěchu není neúspěch, může jí být poznání, že lidé mě mají rádi ne kvůli tomu, čeho v životě dosáhnou, ale kvůli tomu, kým jsem.

Kushner je židovský rabín. Píše hodně o své víře v Boha, o modlitbě, cituje Bibli. Píše i o jiných vyznáních a církvích. Myslím ale, že knihu mohou s užitekem číst i lidé, kteří se k žádnému náboženství nehlásí. Kushnerova nabízená východiska nepředpokládají nutně víru. Spíš potřebuje člověk svou vůli a lidi kolem sebe, kteří mu pomohou. Resp. jsme vyzýváni, abychom byli druhým pomocí v jejich úzkostech a straších.

H. Kushner je systematik. Věci popíše, roztřídí, hledá jasné odpovědi, hledá vysvětlení. Hledá, jak

z toho ven, nebo spíš jak dál. Možná až moc často v knize mluví o tom, co Bůh chce nebo myslí. Čtème to s pokorným vědomím, že úplného poznání se nedobereme.

Kniha je napsána čtivě, autor nešetří příklady ze života, filmů, literatury, cituje jiné autory.

Poslední strana končí slovy filozofa a psychologa W. Jamese: „Toto jsou má poslední slova k vám: nebojte se života. Věřte, že život stojí za to žít, a vaše víra vám pomůže takový život vytvořit.“

Harold Kushner je u nás známý svou knihou *Když se zlé věci stávají dobrým lidem*, která už se dočkala v češtině několikátého vydání.

Lenka Řídková

KUSHNER, Harold. Překonat strach.

Praha: Vyšehrad, 2010. 192 s. 248 Kč

Bible se zajímá spíš o pradějiny než o pravěk

Knižka *Pradějiny*, v níž spolu hovoří novinář a teolog, dostala svůj název zásluhou doslovného překladu německého slova „Urgeschichte“, jímž se označují příběhy prvního biblického spisu, které začínají stvořením světa a završují se před Abrahamem. Rozmluva o biblických příbězích byla původně připravována pro rozhlasovou stanici Radio 7, ale jejím aktérům bylo prostě líto ponechat řečené éteru.

Je patrné, že oba rozmlouvající jsou dobře obeznámeni s látkami, především pak autorsky čilý Jiří Beneš, který vyučuje na Husitské teologické fakultě. Ale ani tazatel se nechce nechat zahanbit. Proto neklade své otázky z poníženecké pozice, ale ponouká dotazovaného, aby reagoval na jeho stanoviska k různým problémům, které jsou v biblických textech přítomny. Je to patrné na délce některých otázek, ale především na tom, že tazatel velmi často své vstupy nezacončuje otazníkem.

Forma rozhovoru nedovoluje velkou systematickostí, proto se z knihy nemůže stát učebnice. Autoři přesto dbali na to, aby celek dostal jakýsi rámeček, protože v první kapitole probírají různá biblická svědectví o stvoření (neexistuje jen jedna verze!) a v poslední kapitole poselství Tóry jako celku. Pokud takové otázky někomu

připadají odtažitě, rozhovor ukazuje, že si je lze naopak pouštět blízko k tělu.

Čtenář se jistě o Bibli leccos zajímavého dozví, a to je jen dobře – závažné detaily z textu, porovnání s neizraelským náboženstvím, souvislosti s bohoslužbou, a tedy zvláštní charakter oproti dnešnímu běžnému myšlení. Ale co je ještě důležitější: že se jedná o rozmluvu nad biblickým textem, který je potřeba si přečíst, aby si pak čtenář sám na sobě vyzkoušel, jaké pokroky může zakusit ve svém rozumnění. Beneš nezamlčuje svého učitele Jana Hellera, na něhož ukazuje výslovnými odkazy anebo tím, že i on píše o Božím „sestupování“ či o zásadním izraelském odporu vůči magii. Knižka končí citací z knihy Deuteronomium, která má ukázat, co je bolestí současnosti a výzvou pro budoucnost: láska k Bohu a poslušnost. Jak se mne něco takového týká? Ale od toho právě je knižka, o níž je tu řeč. Snad se nikdo neurazí, když si dovolím tvrdit, že se jedná o lidovou teologickou četbu, která je hezká i vlídná. A v pohledu na ni lze také doplnit, že teologie je mimo jiné takovým velmi zvláštním rozmyšlením o člověku.

Jiří Hoblík

BENEŠ, Jiří Beneš, VAĐURA, Petr. Pradějiny. 1. vyd. Praha:

Kalich, 2010. 288 s. 238 Kč ISBN: 978-80-7017-130-1

Pokřtění Moravanů a Čechů

píše Tomáš Pavelka, kreslí Kristián Malina

Konstantin a Metoděj pocházeli ze Srbska, v dnešním Řecku, vedle italského klanu Svatých Metoděj byl původně učebským, obdržel jako jeho otec byl národovědci v Bithynii. Svatého úřadu se však vzdal a vstoupil do kláštera.

Konstantin se stal profesorem filozofie v Cařihradu. Jako znalec hebrejštiny a arabštiny byl vyslán do dnešního Iráku, aby kálifovi Al-Mutawakkilovi vysvětlil učení o sv. Trojici. Měl také zabránit šíření judaismu mezi Chazary. Objevil se nezdářilo a Konstantin také vstoupil do kláštera.

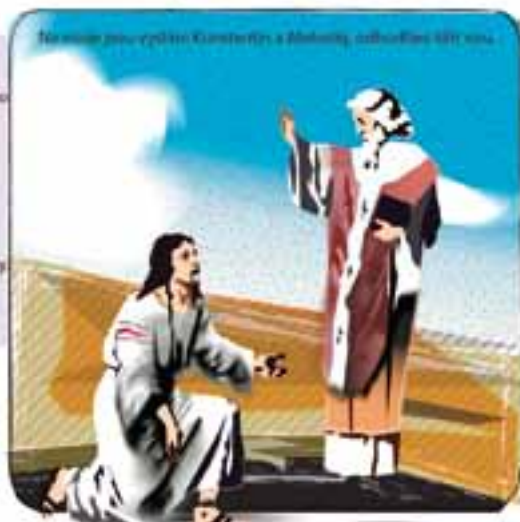

Rok 862. Na Velkou Moravu přišlo křesťanství zřejmě již o třicet let dříve z Pasovy.

Kníže Rostislav píše ve svém listu byzantskému císaři Michalu III., že jeho lid se již oděklí poharství, ale nyní podlebuje slyšet evangelium ve své řeči. Rostislava i Michala vedou zřejmě politické zájmy.

Ještě doma vytvářejí spojení řeckého a hebrejského písmo speciální abecedu pro Slovary, Hlaholici a překládají do slovanštiny evangelia a žalmy. Jejich práci na Moravě provázal úspěch.

Nezavazte svou cizitku Konstantin a Metoděj, odbořte si ji sama

Češi zatím ve věčné setrvávají v poharství...

Český kníže Bořivoj je moravským knížetem pozván na hostinu. Nesmí však sedět spolu s křesťany, ale jako pohan musí sedět před stolem na podlaze. Biskupu Metodějovi je mu ho líto...

Nic ve zlém, ale tento stůl je určen jen pro křesťany!

Jaká běda, ty, muž tak vynikající, a nestydíš se, že vyhoštěn ze sedadel knížecích, pro modloslužbu na zemi sedíš!

Metoděj: Jaká běda, ty, muž tak vynikající, a nestydíš se, že vyhoštěn ze sedadel knížecích, ačkoli máš péče knížecí hodnosti, a pro hanebnou modloslužbu chceš raději na zemi sedět!

Rostislav: Bude mi hrozit nějaká nebezpečí? A jaký prospěch mi to přinese?

Metoděj: Štánel se párem svých přátel.

A tak byl Bořivoj pokřtěn. Metoděj později přijel do Čech a pokřtil i Bořivojovu ženu Ludmílu. Ta se stala velmi horlivou křesťankou, ale to už je zase jiný příběh...

OZNÁMENÍ

Možnost rekreace v Mělníku

FS ČCE v Mělníku nabízí k rekreaci dvouložkový pokoj v přízemí fary. Vlastní koupelna s WC, připojení k internetu, možnost použít sborovou kuchyňku vedle pokoje. Fara a kostel jsou v centru města, v zahradě s hřištěm pro míčové hry, pískovištěm a skluzavkou pro děti. Možnost pěších i cyklistických výletů např. do Kokořínského údolí.

Cena 200 Kč za pokoj/noc + 66 Kč/osoba/noc, děti do tří let zdarma. www.melnik.evangelnet.cz

Rodinné rekreace v Chotěboři – volná místa

	Termíny	Vedení	Zaměření
3. běh	23. 7.–30. 7.	J. Vetter	maminky s dětmi
4. běh	30. 7.–6. 8.	L. Červenka	rodinná rekreace
6. běh	13. 8.–24. 8.	L. Pešoutro	rodinná rekreace

Je možné se přihlásit i na dva a více běhů za sebou. Přihlášky přes internet na stránce <http://es-chotebor.evangelnet.cz> (platí pro zájemce, kteří byli v posledních letech ve středisku na rekreaci).

Přihlášky potvrzené sborem, zasílejte na adresu: Petr Černý, Na Moráni 8, 128 00 Praha 2

Sbor v Berouně

v součinnosti s pražským seniorátem nabízí kazatelské místo na úvazek 75 – 100 % a plnou podporu pracovníkovi, který při-

jme práci v našem malém společenství jako misijní úkol. Sbor má výbornou polohu na hlavním náměstí, nově k dispozici byt 3 + KK, velmi pěkně zrekonstruovaný, v blízkosti sborového domu. Tel. 731 471 575, kurátorka M. Stehlíková.

Bělec bez bariér
Připíšte na vyhrazené žebříkové místo v středisku J. A. Kozmáňského v Bělci nad Otavou, vedle předstřeží vlnatých koní.

Políkte DMŠ ve tvaru DMŠ BELEC na číslo 87 777
Cena jedné 78 Kč, 78 Kč, 78 Kč, 78 Kč
Cena DMŠ je 82 Kč, a tomu 27 Kč pro ostatní osoby.
Vstupní doba odměna do 30.8. 2011.
Více info: www.belecbezbarier.evangelnet.cz
Kontakt: dm@evangelnet.cz

Evangelický měsíčník ČESKÝ BRATR

vydává synodní rada Českobratrské církve evangelické

**Tématem ročníku je lidský život
od narození do smrti.
Chystáme: Čas s vnoučaty**

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Gabriela Fraňková Malinová
členové: Šárka Grauová, Pavel Hanych,
Jiří Hoblík, Jan Kirschner, Jan Mamula,
Tomáš Pavelka, Jana Plíšková,
Lenka Ridzoňová, Romana Špačková

NA OBÁLCE

foto Daniela Ženatá

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka srpnového čísla je
17. 7. 2011. Vyhraujeme si právo
nevyžádané příspěvky krátit.

DISTRIBUCE PRO NEVIDOMÉ

elektronicky: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05 Praha 1,
tel.: 222 316 306,
e-mail: szp@diakoniecce.cz

TISKNE

M.I.B. production service s.r.o.,
Papírenská 1, 166 11 Praha, 6
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně,
jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném
podá, objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce

ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
<http://www.e-cirkev.cz>, Český bratr

ISSN 1211-6793